

Maakuntahallitus

Aika 11.12.2023 klo 08:30 - 10:33

Paikka Hybridi-kokous (Esterinportti 2 B ja Microsoft Teams-sovellus)

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 176	Kokouksen järjestäytyminen	4
§ 177	Asiantuntijoiden läsnäolo kokouksessa	5
§ 178	Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus	6
§ 179	EU-tasolle suunnattu Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strateginen konseptointi: Projektin tilannekatsaus; tiedoksi	7
§ 180	Edunvalvontasuunnitelma vuodelle 2024; evästyskeskustelu	10
§ 181	Lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta Liikenne	12
§ 182	Lausunto lentoradan YVA-selostuksesta	18
§ 183	Lausunto Vihdin Tervalammen osayleiskaavasta, valmisteluvaihe	25
§ 184	Viestinnän periaatteet Uudenmaan liitossa; hyväksymiskäsittely	36
§ 185	Tietoaineistojen käyttöoikeuden hankinta Tilastokeskuksen Väestötilastopalvelun maksullisiin tietokantoihin	40
§ 186	Ylimmän johdon virkasuhteisiin kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen ja maakuntajohtajan varahenkilön nimeäminen ajalla 1.1.2024 – 30.6.2024	43
§ 187	Uudenmaan Kulttuurimarkkinat - Nylands Kulturmarknad - projektin perustaminen	46
§ 188	Luovien alojen kestävyysmurros (Luoto3) -projekin perustaminen	49
§ 189	Valtioneuvoston aluekehittämiss päätöksen sekä kevään 2024 aluekehittämiskeskusteluiden valmistelutilanne; tiedoksi	52
§ 190	Ilmoitusasioita	55
§ 191	Johtajien antamat lausunnot	57
§ 192	Viranhaltijoiden päätökset	58
§ 193	Kokousaikataulu tiedoksi	60

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot	
Läsnä	Markkula Markku Krohn Minerva	Puheenjohtaja I Varapuheenjohtaja	Saapui §:n 177 aikana klo 8:33; Poistui §:n 186 aikana klo 10:26	
	Juvonen Arja Hyvärinen Reetta Kaukola Ulla Komulainen Pirjo	II Varapuheenjohtaja Jäsen Jäsen Jäsen		
	Lohikoski Pia Nieminen Johannes Piirtola Mikko Saxberg Mirita Sigfrids Frida Stranius Leo	Jäsen Jäsen Jäsen Jäsen Jäsen Jäsen	Poissa §:n 180 käsittelyn aikana klo 9:28-9:31	
	Tikkanen Tuomas Vuorento Reijo Arajärvi Pentti Karhuvaara Arja Ikkela Kalle Vikman-Kanerva Merja Tarvainen Ritva	Jäsen Jäsen Maakuntavaltuuston pj Maakuntavaltuuston I vpj Maakuntavaltuuston II vpj Varajäsen Varajäsen, strateginen kokoonpano	Poistui kokouksesta §:178 aikana klo 8:45	
	Poissa	Aura Anssi Bruun Janne Hava Eeva Holmberg Sven		
	Muu	Tuija Telén Paula Autioniemi	Esittelijä Aluesuunnittelun vastualueen johtaja	Poissa §:n 186 ajan
		Venäläinen Eero	Vs. Aluekehittämisen vastualueen johtaja	Poissa §:n 186 ajan
		Inka Tikkanen	Hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	Poissa §:n 186 ajan
		Seija Elo Suursalmi Tero	Viestintäpäällikkö Lakimies	Poissa §:n 186 ajan

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Markku Markkula
Puheenjohtaja

Inka Tikkanen
Pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

176 - 193

Pöytäkirjan tarkastus

Frida Sigfrids
Pöytäkirjantarkastaja

Pia Lohikoski
Pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Uudenmaan liiton verkkosivut 21.12.2023

Maakuntahallitus

§ 176

11.12.2023

Kokouksen järjestäytyminen

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 176

Päätösesitys

Maakuntahallitus

- päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi,
- toteaa, että kyseessä on maakuntavaltuuston 5.10.2021 § 24 hyväksymän perussopimuksen soveltamisohjeen mukainen strategisesti merkittävä kokous, johon on kutsuttu puhe- ja läsnäolo-oikeudella kehyskuntia edustavat varajäsenet,
- valitsee kaksi pöytäkirjan tarkastajaa (Frida Sigfrids, Pia Lohikoski).

Päätös

Maakuntahallitus

- **päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi,**
- **totesi, että kyseessä oli maakuntavaltuuston 5.10.2021 § 24 hyväksymän perussopimuksen soveltamisohjeen mukainen strategisesti merkittävä kokous, johon oli kutsuttu puhe- ja läsnäolo-oikeudella kehyskuntia edustavat varajäsenet,**
- **valitsi Frida Sigfridsin ja Pia Lohikosken pöytäkirjan tarkastajiksi.**

Maakuntahallitus

§ 177

11.12.2023

Asiantuntijoiden läsnäolo kokouksessa

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 177

Tiivistelmä

Uudenmaan liiton hallintosäännön 114 §:n mukaan toimitella voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää tämän kokouksen asioiden asiantuntijakuulemisista seuraavasti:

- EU-tasolle suunnattu Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strateginen konseptointi: Projektin tilannekatsaus: Director, Smart Cities and Mobility Veera Mustonen, Spinverse Oy
- Edunvalvontasuunnitelma vuodelle 2024; evästyskeskustelu: johtava asiantuntija Johanna Juselius
- Lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta Liikenne 12: liikennesuunnittelupäällikkö Petri Suominen, ympäristöasiantuntija Tanja Lamminmäki
- Lausunto lentoradan YVA-selostuksesta: liikennesuunnittelupäällikkö Petri Suominen, ympäristöasiantuntija Tanja Lamminmäki
- Lausunto Vihdin Tervalammen osayleiskaavasta, valmisteluvaihe: maakunta-arkkitehti Eija Hasu, kaavoituspäällikkö Ilona Mansikka

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

Vs. Maakuntajohtaja Tuija Telén

Maakuntahallitus

§ 178

11.12.2023

Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 178

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää merkitä tiedoksi maakuntajohtajan ajankohtaiskatsauksen.

Selostus

Maakuntajohtaja esittelee kokouksessa katsauksen ajankohtaisista asioista:

- maakuntahallituksen iltakoulut keväälle 2024
- organisaatiotarkastelun työsuunnitelma keväälle 2024
- tapahtumat 2024 (Uusimaa-päivä, Maakuntaparlamentti)
- maakuntakaavoituksen tilanne
- valtionneuvoston aluekehittämisspätöksen valmistelutilanne
- kansainväliset asiat
- muut ajankohtaiset asiat

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä maakuntajohtajan ajankohtaiskatsauksen tiedoksi.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

Vs. maakuntajohtaja Tuija Telén

Maakuntahallitus	§ 139	18.09.2023
Maakuntahallitus	§ 179	11.12.2023

EU-tasolle suunnattu Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strateginen konseptointi: Projektin tilannekatsaus; tiedoksi

Maakuntahallitus 18.09.2023 § 139

Tiivistelmä

Spinverse Oy:ltä hankittava asiantuntijapalvelu täydentää Uudenmaan liiton aloittamaa työtä maakunnan TKI-toimijoiden yhteistyön tiivistämiseksi. Konsulttityön tuloksena saadaan EU-tasolle suunnattu Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strateginen konseptointi. Työn eri vaiheet, kuten haastattelujen, konsulttien oman työpanoksen, työpajojen ym. osien, tuotokset ja lähteet dokumentoidaan siten, että TKI-yhteisö voi niitä täysimääräisesti hyödyntää. Työn eteneminen tuodaan tiedoksi maakuntahallitukselle syys-, joulukuun ja maaliskuun kokouksissa.

Selostus

EU-tasolle suunnatun Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strategisen konseptoinnin laatimistyö on käynnistynyt Spinverse Oy:n ja MDI Oy:n yhteistyönä.

Hallituksen ohjeistuksen mukaisesti työssä korostuu se, että toteutus mahdollisimman hyvin hyödyttää paitsi Uudenmaan liittoa niin koko Uudenmaan TKI-yhteisöä. Prosessin kuluessa syntyy EU-tasolle suunnattu Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strateginen konsepti. Tavoitteena on vahvistaa Uudenmaan maakunnan innovaatiotoimintaa niin, että olemme jatkossa EU:n innovatiivisin alue sekä nostaa merkittävästi alueemme toimijoiden saamaa Brysselissä päätettävää TKI-rahoitusta. Se myös tukee osaltaan työtä liiton kansallisen ja ennen kaikkea EU- ja kansainvälisen edunvalvonnan kehittämiseksi.

Hankinnan kaikki vaiheet, siis haastattelujen, konsulttien oman työpanoksen, työpajojen ym. osien, tuotokset ja lähteet dokumentoidaan siten, että TKI-yhteisö voi niitä täysimääräisesti hyödyntää. Koska Brysselistä Uudellemaalle hankittava EU-rahoitus tulee etenkin tutkimuksen puiteohjelmasta ja monista erityisohjelmista, niin hankinnan tuotoksissa on kaikissa vaiheissa oltava myös tätä tasoa edellyttävät ja tukevat kiteytykset teorioista, käytännöistä ja käsitteistä.

Osana tätä dokumentointia Spinverse Oy tulee kertomaan hallitukselle TKI-hankinnan käynnistymisestä sekä tarkentuneesta työsuunnitelmasta.

Asian tausta

Maakuntahallitus päätti 19.6.2023 kokouksessaan hankkia EU-tasolle suunnatun Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strategisen konseptoinnin laatimiseen liittyvän asiantuntijapalvelun tarjouskilpailuun kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen jättäneeltä Spinverse Oy:ltä

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi Spinverse Oy:n katsauksen työn aloittamisesta ja tulevista työvaiheista.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

Va. maakuntajohtaja Juha Eskelinen

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Venla Virkamäki

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 179

427/07.00.04.10/2023

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää merkitä tiedoksi työn etenemisen tilannekatsauksen.

Selostus

EU-tasolle suunnatun Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strategisen konseptoinnin asiantuntijapalvelun toteuttavat Spinverse Oy ja MDI Oy yhteistyössä. Työ on noin puolessa välissä.

Hallituksen ohjeistuksen mukaisesti työssä on korostunut se, että toteutus mahdollisimman hyvin hyödyttää niin Uudenmaan liittoa kuin koko Uudenmaan TKI-yhteisöä. Lopputuloksena syntyy EU-tasolle suunnattu Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strateginen konsepti. Tavoitteena on vahvistaa Uudenmaan maakunnan innovaatiotoimintaa niin, että olemme jatkossa EU:n innovatiivisin alue sekä nostaa merkittävästi alueemme toimijoiden saamaa Brysselissä päätettävää TKI-rahoitusta. Se myös tukee osaltaan työtä liiton kansallisen ja ennen kaikkea EU- ja kansainvälisen edunvalvonnan kehittämiseksi.

Spinverse ja MDI ovat toteuttaneet hankintaan kuuluvan TKI-toimijoille suunnatun kyselyn, laajan joukon haastatteluja sekä 3 eri toimijajoukoille suunnattua roundtable-keskustelua. Lisäksi työpöytätyöskentelynä on täydennetty Uudenmaan TKI-toiminnan tilannekuvaa sekä Uudenmaan EU:sta saatavan rahoituksen tilannekuvaa.

Työn eri vaiheet, kuten haastattelujen, konsulttien oman työpanoksen, työpajojen ym. osien, tuotokset ja lähteet dokumentoidaan siten, että TKI-yhteisö voi niitä täysimääräisesti hyödyntää.

Osana hankkeen jatkuvaa dokumentointia ja viestintää Spinverse Oy:n edustaja tulee kertomaan hallitukselle TKI-hankinnan toimeenpanon tilanteesta sekä tarkentuneesta TKI-tilannekuvasta.

Asian tausta

Maakuntahallitus päätti 19.6.2023 kokouksessaan hankkia EU-tasolle suunnatun Uudenmaan TKI-toiminnan ja yhteistyön strategisen konseptoinnin laatimiseen liittyvän asiantuntijapalvelun tarjouskilpailuun kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen jättäneeltä Spinverse Oy:ltä. Spinverse Oy kävi kertomassa hankinnan päivittyneestä työohjelmasta hallituksen kokouksessa 18.9.2023.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi projektin tilannekatsauksen.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

vs. maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Eero Venäläinen
Asiantuntija Venla Virkamäki

Maakuntahallitus

§ 180

11.12.2023

Edunvalvontasuunnitelma vuodelle 2024; evästyskeskustelu

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 180
543/07.00.04.00.02/2023

Tiivistelmä

Uudenmaan liitolle on laadittu edunvalvontasuunnitelma vuodelle 2024. Suunnitelma on laatuaan ensimmäinen ja kattaa kansallisen ja kansainvälisen edunvalvonnan kyseiselle vuodelle. Se sisältää edunvalvonnan tavoitteet, tapahtumat, kohderyhmät ja ydinviestit. Edunvalvontatyömme tavoitteena on, että Uudellamaalla on hyvä elää, yrittää ja työskennellä nyt ja tulevaisuudessa. Aluekehittämislain mukaisesti Uudenmaan liiton tehtävänä on valvoa alueensa etua.

Uudenmaan edunvalvonnan lähtökohtana ja keskeisenä kohteena on Uusimaa-ohjelman strategisten kärkien toteuttaminen. Pyrimme vaikuttamaan kansalliseen ja EU-päätöksentekoon niin, että eri päätökset ovat Uudenmaan kannalta myönteisiä. Oikea-aikainen ja avoin viestintä vahvistaa edunvalvontasuunnitelman toteutusta..

Selostus

Uudenmaan liitolle on laadittu edunvalvontasuunnitelma vuodelle 2024. Suunnitelma on laatuaan ensimmäinen ja kattaa kansallisen ja kansainvälisen edunvalvonnan kyseiselle vuodelle. Se sisältää edunvalvonnan tavoitteet, tapahtumat, kohderyhmät ja ydinviestit. Edunvalvontatyömme tavoitteena on, että Uudellamaalla on hyvä elää, yrittää ja työskennellä nyt ja tulevaisuudessa. Uudenmaan liitossa laaditaan vuosittainen edunvalvontasuunnitelma, joka sisältää edunvalvonnan tavoitteet, tapahtumat ja kohderyhmät. Aluekehittämislain mukaisesti Uudenmaan liiton tehtävänä on valvoa alueensa etua. Pyrimme vaikuttamaan kansalliseen ja EU-päätöksentekoon niin, että eri päätökset ovat Uudenmaan kannalta myönteisiä. Liitto laatii vuodelle 2024 sekä kansallista että kansainvälistä edunvalvontaa koskevan edunvalvontasuunnitelman. Oikea-aikainen ja avoin viestintä vahvistaa edunvalvontasuunnitelman toteutusta.

Kansallisella tasolla edunvalvonnan kohderyhmiä ovat eduskunta, toimivaltaiset ministeriöt - poliittinen johto, virkajohto, valmistelevat virkamiehet. Keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat Uudenmaan kuntajohtajat. Kansallinen edunvalvonta tapahtuu verkostoissa ja keskeisiä sidosryhmiä ovat elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin järjestöt, korkeakoulut ja muut oppilaitokset sekä muut maakuntien liitot.

EU-edunvalvonnan yhteistyökumppaneita ja kohderyhmiä ovat europarlamentaarikot ja komissaarit sekä heidän kabinetinsä jäsenet, toimivaltaiset komission pääosastot (DG:t) sekä Suomen pysyvä edustusto Brysselissä. Suomessa EU-asioiden yhteensovittamisesta sekä yhteensovittamisjärjestelmästä vastaa valtioneuvoston kanslian EU-asioiden osasto. Yhteensovittamisjärjestelmään kuuluvat toimivaltaiset

ministeriöt, EU-valmistelujaostot, EU-asioiden komitea ja EU-ministerivaliokunta. Seuraamme EU-sääntelyn etenemistä sen eri vaiheessa, ja pyrimme vaikuttamaan siihen oikea-aikaisesti.

Kansainvälisessä yhteistyössä toiminta on painottunut Itämeren ympäristöön sekä Euroopan metropolialueisiin. Helsinki EU Office toimii Brysselissä myös Uudenmaan liiton aluetoimistona, ja yhteistyötä syvennetään edelleen.

Toiminnan painopisteet 2024

Uudenmaan edunvalvonnan lähtökohtana ja keskeisenä kohteena on Uusimaa-ohjelman strategisten kärkien toteuttaminen.

- Kansalliseen lainsäädäntöön vaikuttaminen ja seuranta (erityisesti alueidenkäyttölain uudistus, aluehallinnon uudistaminen, TKI-rahoitus, maahanmuutto ja vieraskieliset, VOS-uudistus, TE-uudistuksen eteneminen)
- Liikenteen edunvalvonta kansallisesti (valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma) ja kansainvälisesti (TEN-T-asetus)
- EU-edunvalvonnan vahvistaminen (EU-parlamenttivaalit, koheesipolitiikka 2027+, EU-sääntely).
- Edunvalvontaa tehdään myös tapaamalla poliittisia päättäjiä vuoden aikana.
- Edunvalvontaa edistetään jäsenenä järjestöissä, verkostoissa, ja kahdenvälisen sopimusten, yhteistyön ja kansainvälisten vierailuiden ja tapahtumien keinoin. Laaditaan ydinviestit, joilla vaikutetaan kohderyhmiin valituissa strategiaan pohjaavissa teemoissa.

Keskeisiä tapahtumia vuonna 2024 ovat muun muassa

- Liiton järjestämiä: Maakuntaparlamentti 2024, Uusimaa-päivä, Maahanmuuttoon liittyvä tilaisuus kevät -24, EU-vaalitapahtuma kevät 2024, Helsingin ja Uudenmaan kansanedustajien neuvottelukunnan kokoukset ja seminaari
- Verkostojen ja järjestöjen kokoukset: mm CPMR yleiskokous syyskuu 2024 Malta, Etelä-Suomen neuvottelukunta, Aune, COR Enve
- Sidosryhmätapahtumat: Eurooppa-foorumi URF-2024 /Keravan kaupunki, Week of Cities & Regions, Bryssel, HEO kanssa.

Tehtäväalueen määrärahat ja toiminta vuonna 2024 ilmenee toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2024-2026. Kansallisen ja kansainvälisen edunvalvonnan johtava asiantuntija aloitti kesäkuussa 2023, koordinoi toimintaa. Tiimirakenne jossa edunvalvontaa käsitellään on työstetty ja edunvalvontaa koskevia kokoontumisia pidetty valmistelun osana. Tehtäväalueen vastuhenkilö on Maakuntajohtaja.

Asian tausta

KPMG erillisselvitys tarkastusraportti on edellyttänyt, että Uudenmaan liitossa laaditaan vuosittainen edunvalvontasuunnitelma, joka sisältää edunvalvonnan tavoitteet, tapahtumat ja kohderyhmät. Käsittely MHS

8.6.2023. Raportti edellyttää, että

- edunvalvontasuunnitelman pohjalta toteutetaan sidosryhmätilaisuudet niin, että pääkohderyhmät tavoitetaan parhaalla mahdollisella tavalla käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen
- edunvalvontasuunnitelman pohjalta toteutetaan viestintä- ja markkinointitoimenpiteet sekä resurssointi.

Uudenmaan liiton tahtotila on esitetty toiminta- ja taloussuunnitelmassa, jonka maakuntahallitus osaltaan hyväksyi marraskuussa 2023. Uudenmaan liiton johtoryhmä linjasi 6/2023 että edunvalvontasuunnitelma sisältää tapahtumat, kohderyhmät ja tavoitteet.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus käy evästyskeskustelun vuoden 2024 edunvalvontasuunnitelmaluonnoksesta.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

Vs. Maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Tuija Telén
Asiantuntija Johanna Juselius

Liitteet

Liite 1 Edunvalvontasuunnitelma 2024

Maakuntahallitus

§ 181

11.12.2023

Lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta Liikenne 12

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 181
536/07.00.04.00.00/2023

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Ohjelmaan sisällytetyille hankkeille esitetyt perustelut ovat tasapuolisia ja ne on esitetty selkeästi, ja ohjelma ottaa huomioon toimintaympäristön merkittävät muutokset. Vaikutusten arvioinnissa käytetty PRIO-menetelmä on tunnustetuista heikkouksistaan huolimatta erinomainen väline hankkeiden väliseen vertailuun ja priorisointiin.

Ohjelmasta jää puuttumaan muutamia Uudellemaalle erityisen tärkeitä ja kannattavia toimenpiteitä, joiden sisällyttämistä tulee vielä harkita uudelleen. Riittämättömän suunnitteluvalmiuden vuoksi prioriteetti 3:een luokiteltujen Uudellemaalle tärkeiden hankkeiden suunnittelua tulee priorisoida, jotta niiden toteutus ohjelmakauden aikana voidaan varmistaa. Kustannusraamin vuoksi ohjelmasta pois jätettävien hankkeiden karsiminen tulee perustella yhtä hyvin kuin mukaan otetut hankkeet.

Asian vireilletulo

Väylävirasto pyytää lausuntoja luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2025–2032. Lausuntopyyntö on saapunut 17.11.2023 ja lausunto on annettava 23.12.2023 mennessä.

Asian tausta

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon kahdeksanvuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen Liikenne 12 -liikennejärjestelmäsuunnitelman toimeenpanoa. Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet, jonka talouskehysten määrittelee Liikenne 12 -suunnitelma. Eduskunnan tekemät talousarviopäätökset ovat kuitenkin poikenneet tästä kehuksesta niin, että tällä hetkellä talousarvio- ja kehyspäätösten mukainen määräraha on satoja miljoonia euroja Liikenne 12 -suunnitelman rahoituskehysten alapuolella.

Vuosia 2025–2032 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita. Lausunnolla oleva investointiohjelma on laatuaan neljäs.

Investointiohjelmaluonnokseen sisältyy Uudenmaan alueelta pääradan kehittämisen kolmas vaihe välillä Helsinki–Riihimäki, Helsinki-Tampere-radan peruskorjaus, Hanko-Hyvinkää-radan tehostettu ylläpito Hyvinkään ja Karjaan välillä, Kehä III:n painumakorjauksen Espoonkartanon kohdalla, valtatie 4 parantaminen Kehä I:n ja Kehä III:n välillä, valtatie 25 Hanko–Mäntsälä ensimmäisen vaiheen parannukset, Inכון sataman väylien syventämisen sekä useita perusväylänpitoon liittyviä maanteiden parantamishankkeita.

Väylävirasto pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3. Miten muuttaisitte ohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?
5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Ehdotus lausunnoksi

Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Investointiohjelma vastaa sille asetettuihin tavoitteisiin ja ottaa huomioon merkittävät toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset. Ohjelmassa on esitetty kattavasti vaikutukset tavoitteisiin nähden niin kokonaisuuden, väylämuodon kuin hankkeiden osalta.

Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Vaikutusten arvioinnin kuvauksessa kerrotaan, että käytetyssä PRIO-menetelmässä ei ole voitu ottaa huomioon kaikkia Liikenne 12 -suunnitelmassa määriteltyjä arvioitavia vaikutuksia. Ulkopuolelle kokonaan tai merkittävässä määrin ovat jääneet mm. luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteen kestävyys, luonnonvarojen käyttöön ja vesiin, sekä terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvia vaikutuksia. Kattavimmin PRIO-menetelmässä on pystytty huomioimaan saavutettavuuteen, taloudelliseen kestävyys ja turvallisuuteen liittyvät tekijät ja vaikutukset.

Vaikutusten arvioinnissa on kuitenkin ollut mukana ns. kestävyyskori, jossa on mukana ympäristökestävyttä ja terveyden edistämistä koskevia näkökulmia. Tämä aiheuttaa epäselvyyttä paitsi kestävyyskorin käytettävyydestä, myös eri hankekorien vertailtavuudesta ja tasapuolisuudesta. Hankekorikohtaisissa arvioinneissa sekä monitavoiteoptimoinneissa olisi selkeämpää pitäytyä niissä teemoissa,

jotka PRIO-menetelmässä voidaan parhaiten huomioida ja arvioida hankkeiden kestävyyttä muilla tavoilla.

Vaikutusten arvioinnin päätelmissä on tunnistettu PRIO-menetelmän puutteet. Olisi ollut hyvä, että puutteet olisi huomioitu myös arviointitulosten analyseissa. Sinänsä PRIO-menetelmänä on erinomainen väline hankkeiden väliseen vertailuun ja priorisointiin. Sen erityisiksi kehittämiskohteiksi on tunnistettu ympäristökestävyyden ja terveyden tavoitealueet, joten tulevaisuudessa menetelmä palvellee paremmin myös kestävyiden teemoja.

Ohjelmaan sisällytetyille hankkeille esitetyt perustelut ovat kuitenkin tasapuolisia ja selkeitä.

Vaikutusten alueellinen jakautuminen ja kohdentuminen tukee sitä, että Etelä- ja Länsi-Suomen hankkeet ovat tehokkaita. Vaikka Uusimaa saa absoluuttisesti katsottuna maakunnista suurimman hyödyn, hyöty on asukasta kohden jaettuna lähellä valtakunnallista keskiarvoa. Uudenmaan elinvoimaisuutta tukevat toimenpiteet, ovat merkittäviä myös valtakunnallisesti. Erityisen suuri vaikutus on pääradan kehittämisellä sekä parantuneilla yhteyksillä Helsinki-Vantaan lentoasemalle.

Miten muuttaisitte ohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Uudenmaan liitto tuo esille jo edellisessä lausunnossaan mainitut hankkeet, joita ei ole huomioitu toivotulla tavalla investointiohjelmassa.

Kantatien 51 kehittämisen välillä Kirkkonummi–maantie 115 tulee alkaa tällä ohjelmakaudella. Tiejakson kehittämisellä parannetaan liikenneturvallisuutta sekä onnettomuuksien heikentämää toimintavarmuutta. Tieosuudella on puutteita myös jalankulku- ja pyöräily-yhteyksissä. Parantamista voidaan tehdä myös vaiheittain, toteuttamalla ensin Sunnanvikin erotasoliittymä (prioriteetti 1). Inכון Joddböleen suunnitellut suurhankkeet nostavat parantamisen tarvetta kantatiellä 51 entisestään etenkin liittymien osalta. Liittymien suunnitteluun ja kehittämiseen tulee osoittaa rahoitusta, jotta kantatien sujuvuus ja turvallisuus saadaan turvattua myös maankäytön toteutuessa (prioriteetti 3).

Valtatielle 2 Nummelan ja Karkkilan välille tehdyn kehittämisselvityksen toimenpiteiden suunnittelu on aloitettava välittömästi ja toteutus heti suunnittelun edettyä (prioriteetti 3). Väylää käyttävä raskas liikenne ja olosuhteet aiheuttavat valtatiellä muun muassa turvallisuusongelmia.

Perusparannustarpeessa olevan Lahti-Loviisa radan liikennöitävyys tulee varmistaa myös siinä tapauksessa, että se ei toteudu hallitusohjelmaan kirjatun investointiohjelman kautta (prioriteetti 3). Radan perusparannus mahdollistaa sen, että mahdollisimman suuri osa Loviisan sataman kuljetuksista voidaan siirtää raiteille. Perusparannus kytkeytyy myös suunnittelussa olevaan Loviisan väylän syventämiseen.

Investointiohjelmassa mainitun henkilöliikennepaikkojen parantamisen tulee sisältää jo edellisen investointiohjelman parantamishankkeissa mainitut Karjaa–Hanko-välin matkustajalaiturien pidennykset sekä Inכון

aseman käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet prioriteetilla 1, jotta välille suunniteltu sähkömoottorijunaliikenne on mahdollista aloittaa.

Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?

Investointiohjelma vaikutusten arviointineen on niin laaja kokonaisuus, että lausunnon valmisteluun ja käsittelyyn olisi syytä antaa jatkossa enemmän aikaa.

Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?

Investointiohjelman luonnoksessa prioriteetilla 3 esitetyn Valtatie 25 Hanko–Mäntsälä 1. vaiheen suunnittelua tulee edistää, jotta se voidaan nostaa mahdollisimman nopeasti prioriteettiin 1.

Lisäksi suunnittelua tulee edistää seuraavissa kohteissa:

- Helsinki–Tampere pääradan peruskorjaus
- Hanko–Hyvinkää-radon peruskorjaus ja Hyvinkää–Kirkniemi 250 kN akselipainon kehittäminen sen osana
- Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteydet (Järvenpää–Nurmijärvi-yhteys sekä Kehä IV)
- Valtatien 25 kehittämisen seuraavat vaiheet
- Koverharin sataman tieyhteys
- Raskaan liikenteen palvelualueet Helsingin seudun MAL-alueen lisäksi Länsi- ja Itä-Uudellamaalla
- Lahti–Loviisa-radon perusparannus

Lisäksi suunnittelua tulee jatkaa seuraaviin vaiheisiin seuraavissa selvityksissä ja suunnitelmissa tunnistetuissa kohteissa:

- Valtateiden 2 ja 6 sekä kantateiden 51 ja 55 kehittämissuunnitelmat
- Valtatien 1 aluevaraussuunnitelma

Suunnittelua tulee edistää myös seuraavissa tämän investointiohjelman aikajänteen jälkeen toteutettavissa kohteissa:

- Helsinki–Tallinna tunneli yhteys
- Helsinki–Tallinna tunneliin liittyvä ratayhteys Helsinki-Vantaan lentoasemalta Hanko–Hyvinkää radalle, mukaan luettuna rataan liittyvä rahtiterminaali ja varikko

Lisäksi tulee edistää niiden investointiohjelman ulkopuolelle jäävien, Helsingin seudun MAL-sopimusneuvottelujen kautta ratkaistavien hankkeiden suunnittelua, jotka koskevat valtion väyläverkkoa. Näistä Uudenmaan liitto nostaa kiireellisenä Espoon ja Kirkkonummen rajaseudulle sijoittuvan raskaan raideliikenteen varikon.

Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Niiden hankkeiden ajoituksessa, joihin on mahdollista saada CEF-rahoitusta, tulee ottaa huomioon, että tällä rahoituskaudella jaettavaa rahaa on jäljellä niukasti. Ellei hankkeelle ole mahdollista hakea rahoitusta viimeistään vuonna 2024, hanke kannattaa siirtää suosiolla alempaan

prioriteettiin ja varmistaa, että sillä on valmius hakea rahoitusta heti seuraavan rahoituskauden alussa vuonna 2028.

Investointiohjelmassa tulee esittää hankkeet, jotka ovat pudonneet pois aikaisemmasta investointiohjelman ehdotuksesta, mutta eivät ole edenneet rahoituspäätökseen.

Investointiohjelmassa tulee esittää vaihtoehtoisten energianlähteiden käyttöönoton edellyttämät valtion toimenpiteet.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

Vs. Maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Paula Autioniemi
Asiantuntija Petri Suominen, Heini Peltonen, Pasi Kouhia, Tanja Lamminmäki

Maakuntahallitus

§ 182

11.12.2023

Lausunto lentoradan YVA-selostuksesta

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 182
353/06.02.00/2022

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Lentorata välillä Pasila (Helsinki) - Kytömaa (Kerava) on uusi 30 kilometrin pituinen kaukoliikenteen rataosa, josta 28 kilometriä sijoittuu tunneliin. Lentoradan tavoitteena on lyhentää matka-aikoja lentoasemalle, vähentää henkilöautolla ajettuja kilometrejä sekä tuoda kapasiteettia ja vähentää häiriöherkkyyttä pääkaupunkiseudun liikennöinnissä. Lentorata on voimassa olevan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan mukainen.

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt lausuntoa Lentoradan ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lentoradan YVA-selostus antaa pääosin hyvän kokonaiskuvan hankkeen mahdollisista vaikutuksista ja lähtökohtaisesti tarjoaa hyvät edellytykset jatkosuunnitteluun. Lausunnossa esitetään täydennystarpeita liikenteen, luontovaikutusten ja ilmastovaikutusten osalta. Lisäksi todetaan, että kielteisten vaikutusten lieventämistoimenpiteet on otettava mahdollisimman kattavasti huomioon jatkosuunnittelussa.

Asian vireilletulo

Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on 1.11.2023 pyytänyt lausuntoa Lentoradan ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus). Lausunnon määräaika on 29.12.2023.

Asian tausta

Lentorata vastaa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman 2021-2032 tavoitteisiin parantaa Suomen ja sen eri alueiden kansainvälistä saavutettavuutta mm. kehittämällä Helsinki–Vantaan lentoaseman toimivuutta ja saavutettavuutta. Lentoradan tavoitteena on lyhentää matka-aikoja Helsinki–Vantaan lentoasemalle, edistää kulkutapamuutosta ajoneuvoliikenteestä raideliikenteeseen sekä vapauttaa pääradan kapasiteettia ja vähentää häiriöherkkyyttä Helsingin seudun liikennöinnissä. Hankkeella pyritään varmistamaan tulevaisuuden henkilöjunaliikenteen kasvua ja toimintavarmuutta.

YVA:ssa tarkastellaan kolmea eri vaihtoehtoa:

- **Vaihtoehto L: Lentorata.** Lentoradan suunnittelualue alkaa Pasilan aseman pohjoispuolelta, Pasilan ja Ilmalan ratapihalta ja päättyy Keravan aseman pohjoispuolelle, erikseen pääradan ja Lahden oikoradan suunnille. Kokonaisuudessaan noin 30 kilometriä pitkstä Lentoradasta noin kaksi kilometriä on avorataa ja 28 kilometriä on kahdessa erillisessä ratatunnelissa. Radalla on tunneliasema Helsinki–Vantaan lentoasemalla.

- **Vaihtoehto P: Pääradan parantaminen yhdellä lisäraiteella (5.raide).** Päärata-vaihtoehdon suunnittelualue alkaa Käpylän pohjoispuolelta ja päättyy Keravalle. Uuden rataosuuden pituus on 22,5 kilometriä. Lisäraide sijoittuu nykyisten raiteiden länsipuolelle lukuun ottamatta Tikkurilan aseman kohtaa, jossa uusi raide sijoittuu nykyisten raiteiden itäpuolelle. Vaihtoehto ei sisällä suoraa rautatieyhteyttä Helsinki–Vantaan lentoasemalle.
- **Vaihtoehto 0+:** Pääradalle on toteutettu Pasila-Riihimäki rataosan liikenteellisen välityskyvyn parantamisen 1. ja 2. vaiheiden mukaiset toimenpiteet

Kaikissa tarkasteltavissa vaihtoehtoissa digitaalinen turvalaite- ja kulunvalvontajärjestelmä oletetaan toteutetuksi.

YVA-menettelyssä tarkasteltavat vaihtoehdot ovat voimassa olevan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan mukaisia.

Ehdotus lausunnoksi

Maakuntakaavatilanne

Hankealue sijaitsee voimassa olevan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan alueella. Lentorata on osoitettu Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Liikennetunnelin ohjeellisen linjauksen merkinnällä. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota seudullisiin ulkoilu-, virkistys- ja viheryhteystarpeisiin, luonnonsuojeluun, kulttuuriympäristöön ja kulttuuriperintöön, maisemaan, pohja- ja pintavesien suojeluun sekä lajiston liikkumiseen. Lisäksi on pyrittävä minimoimaan liikenteestä aiheutuvia melu-, värinä- ja päästöhaittoja. Ohjeellinen liikennetunneli on toteutettava maanalaisena ratana. Lentoradan osoittamisen perusteena ovat vuosina 2010 ja 2018 valmistuneet Lentorata-selvitykset, sekä vuonna 2012 valmistunut Nopea ratayhteys Helsingistä itään -selvitys.

Päärata on osoitettu maakuntakaavassa merkinnällä Päärata, jolla osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät radat.

Arviointiselostuksessa on asianmukaisesti todettu maakuntakaavatilanne ja kuvattu hankkeen suhde maakuntakaavaan. Selostuksessa ja liitteessä 6 on listattu hankealueelle sijoittuvat maakuntakaavamerkinnot. Uudenmaan liitto toteaa kuitenkin, että listauksista puuttuvat arvioitavien linjausvaihtoehtojen kohdalle tai välittömään läheisyyteen sijoittuvat valtakunnallisesti merkittävä kaksiajoratainen tie ja seudullisesti merkittävä tie.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Arviointiselostuksessa on tunnistettu hankevaihtoehtojen vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön paikallisella tasolla, sekä seudullisella ja valtakunnallisella tasolla.

Lentorata lisää Helsinki-Vantaan lentoaseman merkitystä valtakunnallisesti merkittävänä liikenteen solmukohtana, sekä parantaa Helsingin seudun ja Lentorataan hyvin kytkeytyvien muiden kaupunkiseutujen välisiä yhteyksiä parantaen kyseisten alueiden kansallista ja kansainvälistä saavutettavuutta.

Lisäksi Lentorata mahdollistaa osaltaan mahdollisen uuden itäisen ratayhteyden toteuttamisen. Toisaalta Tikkurilan ja useiden pääradan

lähijuna-asemien valtakunnallinen saavutettavuus voi heikentyä, mikä voi osaltaan vähentää näiden alueiden vetovoimaisuutta.

Päätävaihtoehdot ei arviointien mukaan aiheuta laaja-alaisia vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen, koska se ei vaikuta merkittävästi junaliikenteen palvelutasoon. Lisäraiteen rakentaminen vaikuttaa kuitenkin paikallisesti katualueiden liikenne- ja tilajärjestelyihin, radan varren liityntäpysäköintialueisiin ja asemien kulkuyhteyksiin sekä aiheuttaa kävelyn ja pyöräilyn reittien siirtotarpeita. Ratakäytävän leveneminen edellyttää kaavamuuksia, maa-alueiden lunastuksia, ratasiltojen leventämistarpeita ja muita merkittäviä infran muutoksia. Lisäksi rakentamisen yhteydessä joudutaan myös purkamaan tai siirtämään rakennuksia.

Molemmat hankevaihtoehdot ovat maakuntakaavan mukaisia, mutta yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta Lentonrata luo enemmän laajemmalle ulottuvia ja pidemmän aikavälin mahdollisuuksia. Lentonrata mm. luo edellytyksiä Porvoon kytkemiseen joukkoliikenteen yhteyteen, sekä mahdolliselle Itäradan linjaukselle. Hankkeen vaikutukset kestävän yhdyskuntarakenteen edellytysten parantamiseen ovat maakuntakaavan tavoitteiden mukaista ja lentonrata toteuttaa näitä tavoitteita suoraan ja välillisesti.

Liikennejärjestelmä, liikenne ja liikkuminen

Uudenmaan liitto pitää tehtyä ympäristövaikutusten arvioita liikennejärjestelmästä, liikenteestä ja liikkumisesta valtaosin kattavana ja siinä on huomioitu pääosin Uudenmaan liiton ohjelmavaiheessa esiin tuomat selvitystarpeet liikennejärjestelmän ja liikkumisen kannalta, joskin osin hyvin lyhyesti.

Uudenmaan liiton mukaan ympäristövaikutusten arviota tulee täydentää seuraavin osin:

FinEst Link eli Tallinna-tunneliin liittyvän hankkeen osalta arviointiohjelmassa tulee selvittää, kuinka Lentonradan linjaus ja laiturirakenteet Lentoasemalla vaikuttavat Tallinna-tunnelin tämän hetken viimeisimpiin suunnitelmiin. Tallinna-tunnelin osalta on selostuksessa syytä mainita myös Tallinna-tunneliin liittyvä yhteys Lentoasemalta Tallinna-tunnelin pohjoispään rahtiterminaliin sekä edelleen rahtiterminalista pohjoiseen Hanko–Hyvinkää-radalle. Hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnissa Lentonradan ja Tallinna-tunnelin osalta puuttuvat vaihtoyhteyksien tuomat vaikutukset kansainväliselle saavutettavuudelle sekä kansallisesti Helsingin seutua laajemmin.

Arvioitavien vaihtoehtojen vaikutukset joukkoliikenteen palvelutasoon ja saavutettavuuteen on esitetty selostuksessa joukkoliikenteen matkavastuksen %-muutoksena. Edellä mainittujen %-muutosten lisäksi tulee matkavastusten muutokset alueparien välillä esittää myös matka-ajan muutoksina, jolloin alueparien palvelutasojen muutokset toisistaan havainnollistuvat paremmin.

Louhintakuljetusten määrä ajotunneittain on esitetty kokonaismäärinä. Nämä on syytä esittää kuitenkin myös toteutuvina vuorokausiliikenteen määrinä huomioiden meno- ja paluuliikenne, jotta syntyvästä louhekuljetusten vaikutuksesta saa paremman käsityksen.

Ristikydön alue on merkitty lainvoimaiseen maakuntakaavaan merkinnällä uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke.

Lentoradan jatkosuunnittelun yhteydessä on huomioitava mahdolliset Kytömaan ja Ristikydön alueen asemapaikat ajantasaisten maankäytön suunnitelmien mukaisesti.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Vaikutuksilla ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen tarkoitetaan hankkeen ihmisiin tai yhteisöön kohdistuvaa vaikutusta, joka aiheuttaa muutoksia ihmisten elinympäristössä, hyvinvoinnissa tai elämänlaadussa. Vaikutusten muodostuminen on monen tekijän summa, mutta tässä yhteydessä huomiota on kiinnitetty hankkeen melu- ja värinävaikutusten sekä runkomelun aiheuttamiin vaikutuksiin.

Lentoradan merkittävimmät rakentamisen aikaiset vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat melu- ja värinähaitat, jotka aiheutuvat erityisesti maanpinnan läheisyydessä tehtävästä louhinnasta ja räjäytyksistä. Lisäksi rakentamisen ja tunnelilouheen kuljetusten aiheuttamat meluvaikutukset ovat laajamittaisia ja pitkäkestoisia. Vaikutukset ihmisten elinolosuhteisiin kohdistuvat erityisesti ajotunneleiden lähialueisiin.

Lentorata aiheuttaa käytön aikana kielteisiä runkomeluvaikutuksia vaimennusmatoista huolimatta. Vaikutus kohdistuu ratatunnelien yläpuolella lähellä ratalinjausta asuviin ihmisiin. Muut elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen kohdistuvat vaikutukset jäävät tunnelisuudella vähäisiksi. Lentorata mahdollistaa kaukoliikenteen siirtymisen pääradalta lentoradalle, jolloin melutasot ja runkomelun tasot pääradan varrella pienenevät.

Pääratavaihtoehto aiheuttaa rakentamisen aikana meluhaittoja lähiympäristön asukkaille. Käytön aikana melulle, värinälle ja runkomelulle altistuvien asuinrakennusten määrä nousee merkittävästi lisäraiteen ja liikennemäärien kasvun myötä. Paikoin levenevä ratakäytävä tuo haittoja lähemmäksi asutusta ja muita toimintoja.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu haitallisia vaikutuksia lieventäviä toimenpiteitä hankkeen aiheuttamien melu-, värinä ja runkomeluvaikutusten osalta. Esimerkiksi runkomelun osalta on tarpeellista tarkastella vaimennusmattojen lisäksi myös muita toimenpiteitä mahdollisten runkomeluvaikutusten poistamiseksi. Esitetyt lieventävät toimenpiteet on huomioitava jatkosuunnittelun yhteydessä, jotta kielteiset vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen voidaan mahdollisimman hyvin estää.

Maa- ja kallioperä sekä luonnonvarojen hyödyntäminen

Lentoradan tunnelin louhinnasta syntyy huomattava määrä kalliokiviaineista.

Uudenmaan liitto kannustaa kiinnittämään jatkosuunnittelussa erityistä huomiota kalliokiviaineksen mahdollisimman resurssitehokkaaseen hyödyntämiseen ja kierrättämiseen, millä voidaan vähentää neitseellisen kiviaineksen ottoa muualla. Kiertotalouden toteutumista ja luonnonvarojen tehokasta hyödyntämistä voidaan edistää huolellisella etukäteissuunnittelulla mm. varaamalla maa-aineshuollon tarvitsemat tukialueet mahdollisimman lähellä louhinta-alueita.

Päärata-vaihtoehtoon vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen ovat Lentorata-vaihtoehtoa vähäisempiä eikä sillä arvioida olevan tavanomaisesta maarakennushankkeesta poikkeavia vaikutuksia luonnonvarojen hyötykäyttöön.

Pintavedet ja pohjavedet

Vantaanjoen vesistö on pääkaupunkiseudun raakaveden varavesilähde. Vantaanjoki on osoitettu maakuntakaavassa merkinnällä vedenhankinnan kannalta arvokas pintavesialue ja merkintää koskevan määräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon, ettei vesialueen käyttöä vedenhankintaan vaaranneta. Vantaanjoki on myös Natura-joki.

Molemmilla arvioiduilla vaihtoehtoilla on arvioitu olevan rakentamisen aikaisia vähäisiä vaikutuksia pintavesiin (Vantaanjoki ja Keravanjoki, sekä Päärata-vaihtoehdon osalta myös Rekolanoja). Uudenmaan liitto toteaa, että selostuksessa esitetyt haitallisten vaikutusten lieventämistoimet on syytä ottaa jatkosuunnittelussa huomioon, jotta kielteisten vaikutusten toteutuminen voidaan välttää.

Molempien hankevaihtoehtojen alueilla sijaitsee kaksi vedenhankinnan kannalta tärkeää pohjavesialuetta: Lentoradan kohdalla Lentoaseman ja Mätäkiven pohjavesialueet, Pääradan kohdalla Valkealähteen ja Koivukylän pohjavesialueet. Sekä Lentorata-, että Päärata-vaihtoehdolla on arvioitu olevan vähäisiä tai kohtalaisia rakentamisen aikaisia vaikutuksia pohjavesialueisiin. Vaikutusten merkittävyyttä voidaan pienentää haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteillä, kuten kallioperän tiivistämisellä ja pohjaveden pinnan alapuolelle tulevien rakenteiden toteuttamisella siten, että ne eivät vaikuta haitallisesti pohjaveden pinnankorkeuksiin. Myös pohjavesialueisiin kohdistuvien vaikutusten osalta Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että lieventämistoimenpiteet otetaan jatkosuunnittelun yhteydessä mahdollisimman tarkasti huomioon.

Luonto ja suojelualueverkosto

Lähtötietoina on mainittu Uudenmaan liiton maakunnallisesti arvokkaiden luontokohteiden selvitystietoja sekä ekologisen verkoston tietoja, mutta näitä ei ole eritelty lähdeluettelossa. Lähdetieto on muodossa: Uudenmaan liitto 2021. Uusimaa-kaava 2050. Kaavakartta, selostus ja taustaselvitykset. Nämä lähteet on syytä tarkistaa ja täydentää. Lisäksi kuvan 13.5 kuvateksti on puutteellinen ja voi johtaa harhaan. Siihen tulee täsmentää, että kyseiset aineistot ovat lainvoimaisen (13.3.2023) Uusimaa-kaavan selostuksen liitekartoista V2, V4 ja V6.

Lentorata-vaihtoehdon maanpäällisen osuuden kanssa risteää maakuntakaavan viheryhteystarve Tuomalansuo-Paippinen. Kyseessä on kehittämisperiaatemerkintä ekologiselle yhteydelle Tuomalansuon metsäalueen ja laajan hyvin kytkeytyneen Sipoon Rörstrandin metsäalueen välillä. Arviointiselostuksen s. 174 esitetään muun muassa, että "...maanpäällinen osuus ei risteää maakuntakaavan tai yleiskaavojen ekologisten yhteyksien kanssa. Hankevaihtoehdon pohjoisimmassa osassa yksi ekologinen yhteys sijaitsee maanpäällisen osuuden läheisyydessä". Arviointiselostuksen kuvaustapa on paikoin epäselvä hankkeen aiheuttamien muutosten (tunneliosuudet ja läntisen raiteen siirtäminen) ja ekologisen yhteyden toteutumismahdollisuuksien sijaintien suhteen. Karttojen käyttäminen asian kuvaamiseen ja tekstin kohdentamiseen olisi laajemmin tarpeen. Tarkastelua on syytä tarkentaa sen osalta, millä perusteella ekologinen yhteys olisi vain läheisyydessä, eikä risteävä. Uudenmaan liitto huomauttaa, että maakuntakaavan viheryhteystarvemerkin sijainti on yleispiirteinen, ja sen toteuttamisvaihtoehtoja tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siksi tarkastella laajalla alueella, ottaen huomioon, mitkä kohdat voisivat toimia yhteyden ekologisen merkityksen turvaamisessa tai vahvistamisessa.

Tarkemmassa suunnittelussa on tärkeää välttää ja lieventää mahdollisia haitallisia vaikutuksia sekä tarkastella myös maakunnallisten luontokohteiden ja ekologisten yhteyksien tilan parantamisen mahdollisuuksia.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Arviointiselostuksen liitekarttamateriaalissa (Liite 1b: Maankäyttö, maisema, elinolot ja viihtyvyys) on asianmukaisesti kuvattu maakuntakaavassa osoitetut maiseman ja kulttuuriympäristön valtakunnalliset ja maakunnalliset arvokohteet (valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt) linjausvaihtoehtojen lähivaikutusalueella. Myös muinaisjäännökset on osoitettu Museoviraston tietojen (2022) perusteella. Vaikutukset arvokohteisiin on arvioitu asianmukaisesti.

Arvioinnissa on tunnistettu, että Pääratavaihtoehto aiheuttaa Lentoratavaihtoehtoa enemmän kaupunkikuvallisia muutoksia leventäessään pääradan käytävää ja vaikuttaessaan myös laajemmin ratakäytävän lähiympäristön maankäyttöön ja liikennejärjestelyihin. Pääratavaihtoehdon mahdollisessa tarkemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön arvokohteisiin vaikutusalueella. Yleisesti maiseman ja kaupunkikuvan osalta todettakoon, että asemanseudut ovat voimassa olevan maakuntakaavan keskeisiä yhdyskuntarakenteen kehittämisen ja kestävästi liikkumisen edistämisen painopistealueita. Mahdollisessa jatkosuunnittelussa tulee erityisesti panostaa kaupunkiympäristön laatuun sekä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen toimivuuden ja houkuttelevuuden edistämiseen.

Ilmasto

Hankevaihtoehtojen ilmastovaikutuksia on arvioitu rakentamisesta aiheutuvien ja käytön aikaisten hiilidioksidipäästöjen osalta. Päästölaskennassa on huomioitu hankkeen elinkaaren vaiheet. Lisäksi on arvioitu hiilivarastojen ja -nielujen muutokset. Vaikutusten arvioinnin menetelmät ja lähtötiedot on kuvattu hyvin ja päästölaskelmien tulokset esitetty havainnollisesti.

Selostuksessa päästölaskelmia on verrattu eri hankevaihtoehtojen kesken. Arvioinnin näkökulma on verrattain suppea, eikä anna kokonaiskuvaa siitä, mitkä hankevaihtoehtojen kokonaisvaikutukset ovat esimerkiksi suhteessa kansallisiin ilmastotavoitteisiin tai vuotuisiin kansallisiin päästöihin. Olisi tärkeää ymmärtää, miltä taulukossa 16.17 esitetyt kasvihuonekaasujen määrät näyttäytyvät laajemmassa kuvassa. Sitä kautta saisi paremman kuvan vaihtoehtojen kokonaisvaikutuksista ja vaikuttavuudesta.

Myös ilmastovaikutuksista olisi voinut laatia samanlaisen vaikutusten merkittävyystaulukon kuin muistakin arvioitavista vaikutuksista.

Lopuksi

Lentoradan YVA-selostus antaa pääosin hyvän kokonaiskuvan hankkeen mahdollisista vaikutuksista ja lähtökohtaisesti tarjoaa hyvät edellytykset jatkosuunnitteluun. Arviointiselostuksessa on tunnistettu toimenpiteitä, joilla kielteisiä vaikutuksia on mahdollista lieventää. Jatkosuunnittelussa lieventävät toimenpiteet on syytä ottaa asianmukaisesti ja mahdollisimman kattavasti huomioon.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

Vs. Maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Paula Autioniemi
Asiantuntija Tanja Lamminmäki

Maakuntahallitus

§ 183

11.12.2023

Lausunto Vihdin Tervalammen osayleiskaavasta, valmisteluvaihe

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 183
484/06.02.00/2023

Tiivistelmä

Vihdin kunta pyytää lausuntoa Tervalammen osayleiskaavan valmisteluvaiheen aineistosta. Maakuntakaavan keskeisenä tavoitteena on ohjata Uudenmaan kasvua kestävästi. Vihdin kunnassa ensisijaiset kestävä kasvun alueet ovat maakuntakaavassa osoitetut keskustat (Nummela, Vihdin kk) ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke (Nummela) sekä ESA-radan uusi asemanseutu eli uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke (Etelä-Nummela). Haja-alueiden rakentamista on mahdollista keskittää kylärakenteisiin, mutta kaava-aineistossa on tällöin osoitettava perustellusti, miten kaavaratkaisu edistää maakuntakaavan toteutumista. Koska Vihdin strateginen yleiskaava esittää useita kasvukyliä, tulisi tarkastelussa ottaa huomioon kunnan koko kyläverkosto ja sen vaikutus kunnan palveluverkoston kehittämiseen väestönkasvun eri skenaarioissa ja kestävä liikumisen edistämässä. Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Asian vireilletulo

Vihdin elinvoimalautakunta pyytää lausuntoa Tervalammen osayleiskaavaluonnoksesta. Lausunto on pyydetty 17.11.2023 klo 14.00 mennessä osoitteeseen Asemantie 30, PL 13, 03101 Nummela tai sähköpostitse kunnanvirasto@vihti.fi. Uudenmaan liitto on saanut lausunnonle lisäaikaa 13.12. saakka.

Valmisteluaineisto on esillä kunnan verkkosivuilla, linkki: [Kaava 1123, Tervalammen osayleiskaava - Vihti](#) Kaavaluonnoksen yleisötilaisuus on pidetty 24.10.2023, esitysaineisto: [Tervalammen osayleiskaava \(vihti.fi\)](#)

Tervalammen osayleiskaava on tullut vireille 11.10.2011. Sittemmin kaavatyön tavoitteita on tarkistettu 2014 ja 2017. Kaavaluonnos on ollut ensimmäisen kerran nähtävillä 2016. Osayleiskaavan päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja tarkistetut tavoitteet hyväksyttiin kunnanhallituksessa 21.06.2021.

Asian tausta

Vihdin Tervalammen osayleiskaava-alue sijaitsee Vihdin kunnan eteläosassa, Nummelan itäpuolella. Alueen eteläistä osaa halkoo Turunväylä (vt1) sekä maakuntakaavassa osoitettu Espoo–Saloo-oikoradan linjaus (ESA-rata).

Osayleiskaavan tavoitteet

Tervalammen osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa Tervalammen kyläalueen kehittäminen ja elinvoimaisuuden säilyminen ohjaamalla alueen

maankäyttöä siten, että uudisrakentaminen osoitetaan maiseman ja olevan infrastruktuurin kannalta soveltuviin paikkoihin täydentämään olemassa olevaa rakennetta ja tiivistämään rakentamista kylän keskustassa.

Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja mitoitavana siten, että sitä voidaan käyttää MRL 44 §:n ja 72 §:n mukaisesti suoraan rakennusluvan myöntämisen perusteena. Laadittaessa MRL 44 §:n mukainen suoraan rakentamista ohjaava yleiskaava edellytyksenä on, että yleiskaava ohjaa riittävällä tavalla rakentamista ja muuta maankäyttöä alueella eikä kaavoitettavalle alueelle sijoitu alueita, joilla maankäytön ohjaustarve edellyttää asemakaavan laatimista.

Kaavatyön tavoitteet ovat erityisesti seuraavat:

- määritellä pääkaupunkiseudun tuntumassa sijaitsevan maaseutumaisen kyläalueen kehittämisen suuntaviivat
- ohjata laadittavalla osayleiskaavalla suoraan rakentamista sekä kuivalla maalla (MRL 44 §) että ranta-alueella (72 §)
- huomioida Nuuksion kansallispuisto: virkistysyhteydet ja liikenne
- huomioida Espoo–Salooikorata
- ratkaista paikallisia erityiskysymyksiä, kuten olevan infran hyödyntäminen ja kehittäminen, säilyttää kulttuuri- ja luontoarvoja sekä mahdollistaa toimivat kevyen liikenteen yhteydet taajamien palveluihin.

Kaavatyössä kunta tunnistaa, että rantojen loma-asutukseen kohdistuu painetta muuttua ympärivuotiseksi asutukseksi. Kaavaselostuksen mukaan työssä on siksi määritelty rantojen käytön periaatteet kokonaisuutena, yhdessä kuivan maan rakentamisen suunnittelun kanssa. Työssä on tutkittu, missä sijaitsevat parhaiten ympärivuotiseen asumiseen sopivat rantarakentamisen alueet, missä sallitaan vain loma-asuntojen rakentaminen ja mitkä rannat tulisi jättää kokonaan rakentamisen ulkopuolelle.

Osayleiskaavan ylikunnalliset suunnittelutavoitteet liittyvät pääasiassa liikenteen järjestelyihin. Kaava-alueen eteläosassa on varauduttu Espoo–Salooikoradan yleissuunnitelmassa, maakuntakaavassa ja Vihdin strategisessa yleiskaavassa osoitettuun ratalinjaukseen.

Suunnittelualueella asuu noin 900 asukasta (2022). Loma-asuntoja on 208. Kaavaratkaisu mahdollistaisi 1200 uutta asukasta. Uusia rakennuspaikkoja kaavaluonnos esittää noin 400 seuraavasti:

- AP-6 Pientalovaltainen asuntoalue, 315 uutta rakennuspaikkaa
- AP-7 Pientalovaltainen asuntoalue, 77
- AP-8 Pientalovaltainen asuntoalue, 3
- AM-4 Maatilojen talouskeskusten alue, 1
- RA-12 Loma-asuntoalue, 2
- RA-13 Loma-asuntoalue, 6

Suunnittelualueen nykytilanne

Tervalammen kylän pohjoisemman ydinalueen muodostavat Tervalammen kartanon ja työlaitoksen sekä entisen koulun alueet niitä ympäröivine pelto- ja asuinalueineen, Poikkipuolisen ja Tervalammen järviin rajautuen. Toinen ydinalue on muodostunut Tervalammen tien eteläosan alueella (YKR harva taajama).

Tervalammen lähimmät kaupalliset palvelut sekä terveyskeskus ja kirjasto sijaitsevat Nummelassa, jonne on kylän (pohjoisemmasta) ytimestä matkaa noin 10 km. Ojakkalaan ja Kirkkonummen Veikkolaan on

molempiin matkaa noin 6 km kyläkeskustasta. Tervalammen kyläkeskuksen alueella on iso kylätalo (entinen kyläkoulu), jonka ympäristö tarjoaa monipuoliset ja ympärivuotiset liikunta- ja harrastamahdollisuudet lähipalveluina.

Tervalammentie on kaava-alueen tieverkon tärkein yhteys. Se toimii alueen kokoojatieksi ja sen kautta kulkee kaikki alueen ajoneuvoliikenne, 950 ajoneuvoa vuorokaudessa. Vanhan Turuntien (mt 110) varteen on suunnitteilla kävelyn ja pyöräilyn väylä Veikkolan Kyntäjätien ja Vihdin Pillistöntien välillä. Työ on esisuunnitteluvaiheessa. Tavoitteena myös on, että kävelyn ja pyöräilyn yhteyttä jatkettaisiin etelään Vanhalle Turuntielle ja pohjoiseen aina Ojakkalaan asti. Suunnittelualueella kulkee joukkoliikennereitit Tervalammen-tietä pitkin pohjoiseen Ojakkalan suuntaan, sekä etelässä Huhmarin kautta Nummelaan. Lisäksi Tervalampi–Helsinki palvelee arkisin vaihdollisin yhteyksin.

Yleiskaavatilanne

Suunnittelualueella on voimassa oikeusvaikutteinen Vihdin kunnan strateginen yleiskaava (VISY). Vihdin strategisen yleiskaavan laadintaa ovat ohjanneet sittemmin kumoutuneet maakuntakaavat (Uudenmaan maakuntakaava sekä Uudenmaan 2. ja 4. vaihemaakuntakaava), jossa Tervalampi oli osoitettu kohdemerkinnällä ”kylä”. Uudemman maakuntakaavan eli Uusimaa-kaavan voimaantumisen myötä kumoutuneella kohdemerkinnällä oli osoitettu ”maakunnallisesti merkittävät kylät, joihin ohjataan määrältään merkittävää asuin- ja työpaikkarakentamista. Merkinnän mukaiset kylät ovat aluerakenteen kannalta keskeinen osa maakunnan kyläverkkoa”.

Suunnittelualue on VISY:ssä pääosin osayleiskaavoitettavaa kyläaluetta, osayleiskaavoitettavan kylän ydinaluetta ja metsävyöhykettä.

Tervalampi on VISY:ssä määritelty kasvukyläksi. Kasvukylien määrittelyssä on käytetty tekijöinä muun muassa seuraavia:

- kylän asukastiheys ja rakennustiheys
- suunnitteluvara tulevaisuuden tarpeisiin
- mahdollisuudet kuntapalvelujen järjestämiseen tai näiden läheisyys
- mahdollisuudet julkisen liikenteen järjestämiseen

Lisäksi kylä on tarkasteltu FCG:n laatiman vyöhykemallin avulla.

VISY-kasvukylän perustelut Tervalammen kohteessa: *Tiivis kylämäinen asutus, mahdollisuus sujuvan joukkoliikenteen kehittämiseen, sijaitsee keskustaajaman kasvusuunnassa. Maakuntakaavaan merkitty maakunnallisesti merkittävä kylä.*

VISY:n kaavamääräyksen mukaan kyläalueen tarkka rajausta tulee määrittellä osayleiskaavatyössä, eikä uusi rakentaminen saa haitata myöhempää kaavoitusta, kylärakenteen suunnitelmallista kehittämistä tai olevia maaseutuelinkeinoja.

Maakuntakaava

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Tervalammen osayleiskaavan suunnittelualueutta koskee Helsingin seudun vaihemaakuntakaava, joka on osa Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuutta. Uusimaa-kaavan kokonaisuuteen kuuluvat kolme vaihemaakuntakaavaa on hyväksytty maakuntavaltuustossa 25.8.2020 ja ne ovat saaneet lainvoiman 13.3.2023 korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä.

Suunnittelualueella on voimassa seuraavat maakuntakaavamerkinnot määräyksineen:

- Natura 2000 -alue (Nuuksio)
- Suojelualue (Nuuksion suojelualue, Pöllönkallio-Tuliskallio)
- Viheryhteystarve (Meiko–Nuuksio läntinen)
- Arvokas geologinen muodostuma (Korpikallio-Myllypuron kalliot)
- Pohjavesialue (Tervalampi)
- Valtakunnallisesti merkittävä kaksiajorata tie (Vt1)
- Maakunnallisesti merkittävä tie (mt110)
- Päärata (ESA-rata)
- Voimajohto (Espoo–Hikiä 400 kV).

Lisäksi suunnittelualueita koskevat yleiset suunnittelumääräykset, joista nyt kyseessä olevan osayleiskaavan kannalta keskeisimpiä ovat:

- Alue- ja yhdyskuntarakennetta tulee kehittää olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen. Ympärivuotista asumista on ohjattava ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitettuihin keskuksiin, pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeelle, taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeille sekä palvelukeskittymiin. Keskusten välisten liikenneyhteyksien kehittämistä on tuettava erityisesti joukkoliikenteeseen perustuen.
- Maakuntakaavassa osoitettujen keskusten, palvelukeskittymien ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella tapahtuvan asuin- ja työpaikkarakentamisen tulee ensisijaisesti sijoittua olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Rakentamisen ohjauksessa tulee huomioida olemassa olevan infrastruktuurin mahdollisimman tehokas hyödyntäminen, palveluiden saavutettavuus ja kestävä liikkuksen edellytykset.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattu luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset.
- Laajat yhtenäiset luonnon- ja kulttuurimaisema-alueet tulee ottaa huomioon ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen, maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen kehittämisen sekä luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta. Laajojen, yhtenäisten rakentamattomien alueiden pirstomista ja pinta-alan pienentämisestä on vältettävä erityisesti taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Helsingin seudun viherkehän kokonaisuuden kehittäminen.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä vesien suojelua ja pyrittävä parantamaan vesien ekologian tilaa.

Maakuntakaavan ja sen yleisten suunnittelumääräysten läpileikkaavana tavoitteena on, että alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestäviä ratkaisuja.

Uudenmaan liiton aiemmat lausunnot

Uudenmaan liitto on lausunut 18.3.2016 (259/05.01/2014) Tervalammen osayleiskaavaluonnoksesta silloiseen voimassaolevaan maakuntakaavaan perustuen keskeisiltä osin seuraavaa:

- Suunnittelualueetta koskee ns. valkoisten alueen suunnittelumääräys, jonka mukaisesti asuin- ja työpaikkarakentamista on ohjattava taajamiin ja kyliin.
- Tervalammen osayleiskaava-alue on hyvin laaja. Kaava-alueen laajuus mahdollistaa myös kyläalueen ulkopuolisen haja-asutuksen suunnittelun, joka on järkevää Helsingin seudun kasvupainealueella.
- Kaavaselostuksessa on esitetty hyvin mitoituksessa käytetyt periaatteet. Kyläalueelle on osoitettu suhteessa enemmän rakennuspaikkoja kuin muille kauemmas kylästä sijaitseville maankäyttövyöhykkeille. Tavoite kehittää kylää ja luoda edellytyksiä mm. ala-asteen koulun säilymiselle on tunnustettu tärkeäksi suunnitteluperiaatteeksi.
- Uudenmaan liiton mukaan rakentamista tulee painottaa vielä selkeämmin Tervalammen kyläalueelle.
- Koska myös osa loma-asunnoista voi ajan kuluessa muodostua ympärivuotiseksi asunnoiksi, olisi Tervalammen kaava-alueella pyrittävä mahdollisimman vähäisiin uusiin rakennuspaikkoihin kyläalueen ulkopuolella.
- Kaavan jatkovalmistelussa pitää selvittää miten maakunnalliset viheryhteydet toteutuvat ja esittää niiden sijainti myös kaavakartalla.

Tervalammen koulu (ala-aste) on lakkautettu 2017. Tervalammen alue sisältyy nykyisin Huhmarnummen koulun alakoulujen oppilaaksiottoalueeseen.

Lainvoimaisessa Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuudessa ei enää ole kyliä koskevia kaavamerkintöjä. Näiltä osin on huomioitava maakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset.

Ehdotus lausunnoksi

Maakuntakaava on ohjeena muutettaessa tai laadittaessa yleiskaavaa (MRL 32 §). Tässä Uudenmaan liiton lausunnossa on keskitytty maakuntakaavan osoittamien maakunnallisten tavoitteiden ja reunaehtojen kannalta keskeisiin alueidenkäytön teemoihin.

Kasvun kestävä ohjaaminen

Maakuntakaavan ja sen yleisten suunnittelumääräysten läpileikkaavana tavoitteena on, että alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestäviä ratkaisuja.

Lainvoimaisessa maakuntakaavassa korostuvat alue- ja yhdyskuntarakenteen kestävyteen liittyvät tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet, kuten keskusten ja kestävä liikunnan tukeminen sekä nykyiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen tukeutuminen sitä tehostamalla ja täydentämällä. Tavoitteena on edistää asukkaiden sujuvaa arkea, terveellistä ja turvallista elinympäristöä sekä huomioida moninaistuvia elämäntapoja ja arvoja (*Uusimaa-kaava 2050 selostus*, s. 16). Uusimaa-kaavan kokonaisuudessa on myös tunnustettu, ettei kasvu jakaudu Uudellemaalle tasaisesti vaan painottuu Uudenmaan sisällä vetovoimaisimmille alueille.

Kaavassa kasvua ohjataan kestävästi, ensisijaisesti pääkaupunkiseudulle, keskuksiin, asemanseuduille sekä muihin joukkoliikenteen solmukohtiin.

Uusimaa-kaavassa alueiden välistä mahdollista polarisaatiota halutaan myös ehkäistä. Tämä on mahdollista, kun eri seuduilla otetaan huomioon sekä kestävän alue- ja yhdyskuntarakenteen periaatteet että seutujen ominaispiirteet. (emt, s. 36)

Uudenmaan liitto korostaa, että Vihdin tulisi ohjata väestökasvu maakuntakaavan periaatteiden mukaan ensisijaisesti keskustoihin (Nummela, Vihdin kirkonkylä) ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeelle (Nummela). Maakuntakaava mahdollistaa myös Etelä-Nummelan *uuden raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke* kehittämisperiaate-merkinnällä osoitetun alueen toteuttamisen.

Uudenmaan liitto muistuttaa, että myös Vihdin kunta on tunnistanut Espoo–Salo-oikoradan kunnan kasvun mahdollistajaksi ja esittänyt Etelä-Nummelan asemanseudun kunnan keskeiseksi kasvualueeksi. Alueelle laadittavassa Vihti–Nummela asemanseudun kaavarungossa mainitaan tavoitteet monimuotoiselle asumisen tarjonnalle, jolla mahdollistetaan kodit tuhansille uusille asukkaille.

Liitto näkee edellä esitetyn lisäksi mahdolliseksi, että haja-alueiden rakentamista keskitetään kestäväällä tavalla kylärakenteisiin. Tältä osin **kaava-aineistossa on esitettävä kestävän kylärakenteen kriteeristö**, sisältäen myös perustellut väestöarvot ja kuvauksen kestävän liikkumisen periaatteista.

Väestöarvot ja kasvuodotusten kohdentuminen

Kaavaselostuksen mukaan Vihdin väestömäärä oli vuonna 2022 noin 28 500. Näistä asukkaista vajaa 20 000 asukasta asui Vihdin asemakaavoitetuissa taajamissa, joita ovat Nummela, Ojakkala, Kirkonkylä ja Otalampi. Vuonna 2022 Tervalammen suunnittelualueella asui n. 800-900 asukasta, kaavaselostuksen lähdetiedosta riippuen (noin 3 % kunnan koko väestöstä).

Vihdin strategisen yleiskaavan esittämällä 1,5 % vuosikasvulla Vihdissä olisi noin 47 050 asukasta tavoitevuonna 2050. Väestöskenaarion mukaisesti tällöin väestöstä 85 % (n. 40 000 asukasta) asuisi taajamissa ja 15 % (7 050) haja-asutusalueella. Haja-asutusalueella asuminen pyritään kaavaselostuksen mukaan ohjaamaan osayleiskaavoitettaviin kyliin niin, että vuonna 2050 kasvukylissä asuisi kunnan väestöstä noin kymmenesosa. Tästä osuudesta 42 % asuisi Tervalammen osayleiskaava-alueella (yli 2000 asukasta), mikä vastaisi noin 4 % osuutta koko kunnan väestömäärästä.

Uudenmaan liitto on muodostanut Uusimaa-kaava 2050 laadinnan yhteydessä kattavasti väestöennusteita ([Uudenmaan aluetalouden skenaarit sekä väestö- ja työpaikkaprojektiot](#)), joista Vihdin alueelle voimakkaimman kasvun esittävät vaihtoehdot 1 ja 3:

- Vahva kasvu kaikkiin keskuksiin (Ve1) -vaihtoehdossa väestönkasvu on koko maakunnan tasolla samaa suuruusluokkaa kuin vahvassa keskittyvässä kasvussa, mutta kasvu jakautuu tasaisemmin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle. Vihdin osalta väestöarviona vuonna 2050 on 30 440 asukasta.
- Kohtalaisen hajautuvan kasvun vaihtoehdossa (Ve3) on pääkaupunkiseudulla kasvua rajoittavia pullonkauloja, ja kasvu ohjautuu kehyskuntiin. Tässä vaihtoehdossa Vihdin väestöarvio on 33 770 asukasta.

Väestöarviot eroavat merkittävästi Tervalammen osayleiskaavan selostuksessa esitetystä, 47 000 asukkaasta Vihdissä vuonna 2050. Mikäli Tervalammen kylässä asuisi vuonna 2050 edellä esitetyn tavoitteen mukaan 4 % Vihdin väestöstä, olisi vastaava asukasmäärä Uudenmaan liiton suurimmalla väestöarviolalla (Ve3) 1 350 asukasta. Tämä tarkoittaisi ainoastaan noin 400 asukkaan lisäystä nykyiseen asukasmäärään.

Uudenmaan liitto katsoo tärkeäksi, että kaava-aineistossa esitetään kyläalueen kehittämiseksi vaihtoehtoiset väestöskenaariot sekä esitetään kaavalliset keinot eri kehityspolkuihin vastaamiseksi, kuten vaihteistus.

Palvelut

Uudenmaan liitto katsoo, että kunnan pyrkimys keskittää haja-asutusta niin sanottuihin kasvukyliin voi olla lähtökohtaisesti kannatettavaa. On tärkeää, että hyödynnetään olemassa olevaa infraa ja vahvistetaan elinvoimaisten kylien rakennetta ja ylläpidetään kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa. Tärkeää on mahdollistaa terveellinen ja turvallinen elinympäristö ja tukea seudullisia ominaispiirteitä, kuten paikallista kulttuuriympäristöä ja esimerkiksi maa- ja metsätalousalueita.

Uudenmaan liitto lausuu erityisen huolensa siitä, että Tervalammen suunnittelualueella ei ole peruspalveluita eikä kaava-aineisto esitä sellaisia tavoitteina. Maakuntakaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaan ”Maakuntakaavassa osoitettujen keskusten, palvelukeskittymien ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella tapahtuvan asuin- ja työpaikkarakentamisen tulee ensisijaisesti sijoittua olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Rakentamisen ohjauksessa tulee huomioida olemassa olevan infrastruktuurin mahdollisimman tehokas hyödyntäminen, **palveluiden saavutettavuus ja kestävä liikunnan edellytykset.**”

Uudenmaan liitto painottaakin, että **jatkosuunnittelussa on keskeistä osoittaa palveluiden saatavuus ja saavutettavuus kylän kehittämisen eri vaiheissa, eri väestöryhmille, sekä edellytykset kestäviin liikkumisratkaisuihin**, niin ikään eri ikä- ja käyttäjäryhmät huomioiden. Vain tätä kautta on mahdollista arvioida, toteuttaako kaavaratkaisu maakuntakaavan tavoitteita. Tarkastelu edesauttaisi myös kunnan kaavataloudellista tarkastelua.

Liikenne

Kaava-aineiston mukaan Tervalammen kyläalue muodostuu Tervalammen tien varteen. Suunnittelualue on pääosin haja-asutusalueetta, jolla kunnan palveluliikenteen auto mahdollistaa asiointin tällä hetkellä Nummelassa kerran viikossa. Tervalammen alueella yksityisautoilu on pääasiallinen liikkumismuoto. Näin olisi osayleiskaavan vaikutusten arvioinnin mukaan myös kaavaratkaisun toteutuessa.

Kaavaselostuksen mukaan Tervalammentien varrella on linja-autopysäkkejä tiheässä. Kaavaratkaisu osoittaa osan uusista rakennuspaikoista Tervalammentien läheisyyteen, jolloin osa uusista asukkaista pystyisi hyödyntämään joukkoliikenneyhteyksiä. Julkinen liikenne saattaisi parantua kysynnän lisääntyessä, mikä kaavaselostuksen mukaan edesauttaisi palvelujen saavutettavuutta kyläalueen ulkopuolelta.

Kaavassa on huomioitu uuden Espoo–Salon oikoradan suunnitelmat. Lähimmät liityntäpysäköintipaikat sijaitsevat jo nyt Vihdin Huhmarissa ja Kirkkonummen Veikkolassa, ja ne palvelisivat myös ESA-radan

toteutuessa. Kaavaratkaisu osoittaa myös Nuuksion kävijöille uuden pysäköintialueen Järventaustantien varteen.

Vihdin Tervalammen osayleiskaavan liikenneselvitys osoittaa, että esitetty kaavaratkaisu ei myöskään liikkumisen osalta tue lainvoimaisen maakuntakaavan määräysten mukaista kasvun kestävää ohjaamista olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen.

Kaava-alueen sijainti ja sen ratkaisu ei tue palveluiden saavutettavuutta eikä keskusten välisten liikenneyhteyksien kehittämistä joukkoliikenteeseen perustuen, eikä mahdollista riittävässä määrin kestävän liikkumisen edellytyksiä alueella.

Uudenmaan liitto näkee tärkeäksi, että Vihdin kunta kehittää kasvukyliensä kestävän liikkumisen kriteeristöä, ja kuvaa nämä kestävän liikkumisen tavoitteet ja mahdolliset ratkaisut osana Tervalammen kaava-aineistoa.

Vihdin Tervalammen osayleiskaavan liikenneselvityksessä todetaan uusien liikenneratkaisujen yhteydessä, että Aholantie siirretään alkavaksi Tervalammentieltä LP-alueen vierestä, Vanhan Turuntien (mt110) sijasta, jolla ei saisi olla liian suuri liittymätiheys. Uudenmaan liitto toteaa, että maantie 110 on maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittävä tie ja väylälle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka heikentävät pitkämatkaisen liikenteen, joukkoliikenteen tai kuljetusten palvelutasoa. Liitto huomauttaa, että osayleiskaavaratkaisussa Aholantietä ei kuitenkaan ole linjattu alkavaksi Tervalammentieltä. Maankäytön lisäys Aholantiehen tukeutuen voi heikentää maantie 110 pitkämatkaisen liikenteen, joukkoliikenteen tai kuljetusten palvelutasoa, mikäli liittymän linjaus pidetään nykyisellään.

Pohjavedet

Kaava-alueella sijaitsee yksi Vihdin vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue ja aivan kaava-alueen eteläkärjessä sijaitsee Kirkkonummen puolella oleva pohjavesialue. Tervalammen pohjavesialue (0192702) sijaitsee pääosin Tervalammentien länsipuolella entisen koulun kohdalla. Pohjavesialue on suurelta osin savipohjaista peltoa. Peltoa ympäröivät rinteet ja pellostä nousevat pienet mäet ovat moreenia, hiekkaa ja karkeaa hietaa. Pohjavettä puskee pinnalle useasta kohdasta ja laakson alavimmilla kohdilla on ainakin viisi tunnettua lähdeä. Pohjavesialueen koko on hieman vajaa kaksi neliökilometriä.

Uudenmaan liitto painottaa maakuntakaavan yleistä suunnittelumääräystä ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä vesiensuojelua ja pyrittävä parantamaan vesien ekologista tilaa”. Kaava-aineistossa tulee selkeästi arvioida kaavaratkaisun vaikutukset vesistöihin, pohjaveteen ja myös vesihuoltoon, sekä keinot, millä negatiivisia vaikutuksia ehkäistään/lievennetään ja vastaavasti, millä keinoin vesien tilaa parannetaan.

Ekologiset yhteydet

Suunnittelualueelle kohdentuu kehittämisperiaatemerkinä ”Viheryhteystarve” (Meiko–Nuuksio läntinen). Helsingin seudun viherkehään kuuluva tärkeä yhteys kulkee Meikosta Nuuksioon (Uudenmaan liitto 2015). Turun moottoritiellä Veikkolan Palojärven kohdalla on Uudenmaan ELY-keskuksen tunnistama tarve vihersillalle tai riista-alikululle (Uudenmaan ELY-keskus 2018).

Kehittämisperiaatemerkinällä osoitetaan maakunnallisesta ekologisesta ja virkistyksellisestä verkostosta ne yhteystarpeet, joiden toteuttaminen edellyttää muusta maankäytöstä johtuvaa yhteensovittamista. Merkintä ei osoita yhteyden tarkkaa sijaintia eikä määritä yhteyden leveyttä maastossa.

Suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava, että merkinnällä osoitettu yhteystarve säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa lajiston liikkumismahdollisuudet, virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä ylläpitää maisema- ja luontoarvoja. Viheryhteyden tarkkaa sijaintia ratkaistaessa on selvitettävä, että yhteydellä on edellytykset toimia osana laajempaa ekologista ja virkistyksellistä verkostoa.

Kaavaratkaisussa on osoitettu uusia rakennuspaikkoja tavalla, joka liiton tulkinnan mukaan aiheuttaa häiriötä maakunnallisen ekologisten yhteyden toimivuudelle ja vaikeuttaa sen kehittämistä. Vastaavasti kaava-aineiston liiteaineisto "Tervalammen osayleiskaavan luontoselvityksen päivitys" (27.3.2023) arvioi maakunnallisesti merkittävän ekologisten yhteyden toimivuutta vain liito-oravan yhteystarpeiden osalta, sivuuttaen ESA-ratalinjauksen toteuttamisen vaikutukset. Kaava-aineisto ei myöskään sisällä riittävää tietoa siitä, miltä osin yhteyden toimivuus jää kaava-alueen ulkopuolisten osien varaan, mukaan lukien alueet kuntarajan toisella puolella, eikä sitä, edistetäänkö yhteyden toteutumista yhteistyössä Kirkkonummen kunnan kanssa, esimerkiksi osana Pohjoisen Kirkkonummen liikennekäytävän osayleiskaavatyötä.

Luonnon arvokohteet on kaavaselostuksen mukaan merkitty kaavakartalle selvityksissä esitettyjen suositusten mukaisesti. MU-alueita koskeva kirjaus kaavaselostuksessa ja yleisissä kaavamääräyksissä on syytä tarkistaa, sillä se ei vastaa puiden kaatamisen osalta täysin MRL 128 § muotoiluja.

Uudenmaan liitto toteaa, että kaava-aineistosta puuttuu tiedot maakunnallisen ekologisten yhteyden toimivuudesta ja siihen kohdistuvista muutoksista mukaan lukien uuden raideyhteyden vaikutukset. Ekologista verkostoa koskeva käsittely ei ole riittävä yhteyden toteutumisen ja vahvistamisen arvioinnin osalta. Luontovaikutusten arviointi kaavaselostuksessa on myös puutteellinen. Kaava-aineistoa on tältä osin täydennettävä ja kaavaratkaisua tietojen perusteella tarvittaessa muutettava.

Uudenmaan liiton aluesuunnittelun avoimet aineistot -sivustolla on saatavilla [Avoimet aineistot Uudenmaan ekologisten verkostot](#). Aineistoa on suositeltavaa käyttää yhtenä lähteenä ekologisten yhteyksien tarkasteluun ja esittämiseen.

Vaikutusten arviointi

Uudenmaan liitto toteaa kaavan vaikutusten arvioinnin jäävän kokonaisuudessaan riittämättömäksi. Riittämättömät vaikutusten arvioinnit eivät ohjaa kaavaratkaisujen suunnittelua eikä lieventämiskeinojen tunnistamista. Vaikutusten arviointi ei myöskään selvennä kasvukylän suunnitteluperiaatteita, eikä siten selitä elinvoimaisuuden toteutumista.

Väestön (kaavaselostuksen kappale 7.1.1) osalta arvioinnissa todetaan, että uusien rakennuspaikkojen toteutuessa alueelle voidaan ennustaa väestön lisääntyvän noin 1200 henkilöllä, jolloin kylän toiminta vilkastuu ja

elinvoima lisääntyy. Palveluiden (7.1.6) osalta todetaan, että Tervalammen alueen [nykyiset] asukkaat hakevat pitkälti omat kaupalliset, kunnalliset ja terveyshoito-palvelunsa kyläalueen ulkopuolelta ja että tähän kaava ei juurikaan tuo muutoksia, joskin todetaan noin 2000 asukkaan väestöpohja mahdollistavan esimerkiksi pienen lähimyymälän tai elintarvikekioskin toiminnan. Sosiaalisten vaikutusten osalta (7.1.11) todetaan, että asukasmäärän noustessa ja etenkin mahdollisten perheiden muuttaessa alueelle päiväkotien ja koulun toiminnat tulevat vahvistumaan, kun lapsimäärä kasvaa tai pysyy samana. Alueella ei kaava-aineiston eikä kunnan karttapalvelun mukaan sijaitse päiväkotia eikä koulua, eikä kaavahankkeelle ole osoitettu sellaisia tavoitteiksi.

Koska kaavaratkaisun tavoitteena on elinvoimainen kasvukylä, olisi keskeistä tunnistaa ja esittää elinvoimaisen, ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kylärakenteen edellytykset ja osoittaa, miten kaavaratkaisu niihin vastaa. Vaikutusten arvioinnein tulisi osoittaa, mitä positiivisia ja mitä haitallisia vaikutuksia syntyisi ja miten haitallisia lievennetään, etenkin kaavallisin keinoin.

Uudenmaan liitto toteaa, että mikäli kaavatyötä jatketaan, on kaavaratkaisua ja vaikutusten arviointia täydennettävä ja osoitettava, millä kaavallisin suunnitteluratkaisuin ja vaikutuksin osayleiskaava edistää kestävä kasvun ohjaamista ja maakuntakaavan toteutumista.

Yhteenveto

Maakuntakaavan keskeisenä tavoitteena on ohjata Uudenmaan kasvua kestävästi. Uudenmaan liitto korostaa, että myös Vihdin kunnan tulisi ohjata väestökasvua ensisijaisesti maakuntakaavan periaatteiden mukaan keskustoihin ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeelle.

Maakuntakaava mahdollistaa kehittämisperiaatemerkinällä myös Etelä-Nummelan uuden raideliikenteeseen tukeutuvan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen. Uudenmaan liitto muistuttaa maakuntakaavan antavan Vihdin kunnalle monipuoliset mahdollisuudet kasvun kestäväälle ohjaamiselle.

Liitto näkee mahdolliseksi, että haja-alueiden rakentamista joltain osin keskitetään kylärakenteisiin. Tällöin kaava-aineistossa on esitettävä kestävä kylärakenteen kriteeristö tai muulla tavalla osoitettava, miten kaavaratkaisu edistää maakuntakaavan toteutumista, myös kestävä liikkuamisen osalta. *Kaavaratkaisu ei nyt esitettyssä muodossaan edistä maakuntakaavan toteutumista.*

Koska Vihdin strateginen yleiskaava esittää useita kasvukylä, tulisi Tervalammen osayleiskaavan tarkastelussa esittää kunnan koko kyläverkosto ja arvioida sen vaikutus kunnan palveluverkoston kehittämiseen, myös huomioiden kestävä liikkuamisen ratkaisut ja väestönkasvun eri skenaarit.

Kaava-aineistoa on täydennettävä edellisen lisäksi monin osin, kuten maakunnallisen ekologisen yhteyden toimivuuden ja siihen kohdistuvien muutosten osalta, mukaan lukien uuden raideyhteyden vaikutukset. Kaavaratkaisun vaikutukset vesistöihin, pohjaveteen ja myös vesihuoltoon tulee arvioida selkeästi ja esittää, millä keinoin vesien tilaa parannetaan. Kaavan ilmastovaikutuksia on arvioitava kokonaisuutena sekä osana Vihdin kunnan ilmastotavoitteita, ja tuotava arviointi osaksi kaava-aineistoa.

Uudenmaan liitto korostaa, että kaavan vaikutusten arvioinnissa tulee esittää keinot, millä tunnistettuja negatiivisia vaikutuksia ehkäistään tai vähintään lievennetään.

Uudenmaan liitto näkee merkittävän epävarmuuden osayleiskaavan mitoitustavoitteessa (vuotuinen 1,5 % kasvu), ja tältä osin mitoitettavan osayleiskaavan väestömäärätavoitteen epärealistiseksi. Jo tästä syystä on suositeltavaa vähentää Tervalammen osayleiskaavaehdotuksen mahdollistamaa uuden rakentamisen kokonaismäärää.

Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että kaavatyö mahdollistaa kattavan vuorovaikutuksen, mukaan lukien työneuvottelut viranomaistahojen kanssa. Kaavatyö antaa myös tärkeän mahdollisuuden kuntien väliseen yhteistyöhön Espoo–Saloo-oikoradan edistämisessä ja maakunnallisesti merkittävän ekologisen yhteyden toteuttamisessa.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon.
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asian käsittely:

Asiasta käydyn keskustelun aikana maakuntajohtaja muutti pohjaehdotustaan seuraavasti: Lausunnon Yhteenveto-otsikon kolmannen kappaleen viimeinen lause "Nyt esitetty kaavaratkaisu ei edistä maakuntakaavan toteutumista." muutetaan muotoon "Kaavaratkaisu ei nyt esitetyssä muodossaan edistä maakuntakaavan toteutumista."

Muutoin pohjaehdotus pysyi muuttumattomana. Muutettu pykälän selostusosan lause on kursivoitu pöytäkirjassa.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- antaa muutetun pohjaehdotuksen mukaisen lausunnon.
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Esittelijä:

Vs. Maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Paula Autioniemi
Asiantuntija Eija Hasu

Liitteet

Liite 2 Lausunnon_liite1_Tervalammen_oyk_maakuntakaavaote

Maakuntahallitus	§ 155	23.10.2023
Maakuntahallitus	§ 184	11.12.2023

Viestinnän periaatteet Uudenmaan liitossa; hyväksymiskäsittely

Maakuntahallitus 23.10.2023 § 155

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se käy evästyskeskustelun liiton viestinnän linjauksista. Viestinnän periaatteet Uudenmaan liitossa -asiakirja tuodaan erikseen maakuntahallituksen hyväksyttäväksi evästyskeskustelun pohjalta.

Selostus

Viestinnän periaatteissa linjataan liiton viestintää ohjaavat arvot ja avataan viestinnän toimintamallia. Linjauksissa kuvataan tiiviisti muun muassa viestinnän tavoitteet, painopisteet, pääkohderyhmät, kanavat ja ydintuotteiden pääviestit. Periaatteet toimivat perustana liiton viestinnän käytännöille. Viestintäyksikkö määrittelee lisäksi tarkemmat vuosittaiset tavoitteet osana toiminnansuunnittelua.

Periaatekirjaukset korostavat avoimuutta Uudenmaan liiton toiminnan lähtökohtana. Tavoitteena on, että liiton viestintä on ymmärrettävää, oikein ajoitettua, eri kanaviin sovitettua ja suunnitelmallista. Laadukas viestintä tekee näkyväksi liiton tavoitteita, toimintaa ja tuloksia sekä luo edellytykset vuorovaikutukselle.

Maakuntahallituksen keväällä 2023 teettämä erillisselvitys liiton markkinoinnista, viestinnästä, edunvalvonnasta ja edustamisesta sekä näitä koskevista hankinnoista

Maakuntahallituksen puheenjohtaja Markku Markkula tilasi vuodenvaihteessa 2022–2023 KPMG Oy Ab:lta ulkoisen tarkastuksen, jonka avulla selvitettiin, oliko Uudenmaan liitossa markkinointiin, viestintään, edunvalvontaan ja edustamiseen kohdistuneet kulut ja hankinnat vuosilta 2017–2022 toteutuneet ja tehty asianmukaisesti liiton toimintaa koskeviin talousarvioon, tavoitteisiin ja ohjeisiin nähden.

Selvityksen tuloksena KPMG antoi kehittämissuosituksia toiminnan edelleen kehittämiseksi. Kehittämissuositusten pohjalta Uudenmaan liiton toimisto laati kirjalliset toimenpidesuunnitelmat aikatauluineen raporttiin sisällytettäväksi. Näitä käsiteltiin maakuntahallituksessa 5.6.2023 sekä 8.6.2023. Markkinointiin, viestintään ja edunvalvontaan liittyvät toimenpidesuunnitelmat on lueteltu alla.

Edunvalvontaan liittyvien yhteistyökumppaneiden valinta

Liitossa laaditaan jatkossa vuosittainen edunvalvontasuunnitelma, joka sisältää edunvalvonnan tavoitteet, tapahtumat ja kohderyhmät.

Suunnitelman pitää olla dynaaminen siten, että siinä otetaan huomioon ulkoisten olosuhteiden muutokset ja esille nousevat vaikuttamismahdollisuudet. Edunvalvontasuunnitelman pohjalta määritellään viestintä- ja markkinointitoimenpiteet sekä resurssointi. Pitkän aikavälin tavoitteena tulisi olla edunvalvonnan nelivuotisen raamin laatiminen kunkin eduskuntakauden nivelvaiheessa ja sen hyväksyminen ja päivittäminen maakuntahallituksessa EU-ohjelmakaudet tarvittaessa huomioiden.

Viestinnän periaatteet valmistellaan pikaisesti maakuntahallituksen päätettäväksi. Edunvalvontasuunnitelman vuodelle 2024 tulee valmistua syksyllä 2023. Sen pohjalta valmistuva suunnitelma viestintä- ja markkinointitoimenpiteistä sekä resurssoinnista valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä.

Sidosryhmätilaisuuksien järjestäminen

Liiton sidosryhmätilaisuudet kohdennetaan edunvalvontasuunnitelman pohjalta niin, että pääkohderyhmät tavoitetaan parhaalla mahdollisella tavalla käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen. Kohdentamisen onnistuminen edellyttää kohderyhmien ja keskeisten kumppanuuksien tunnistamista moniammatillisessa prosessissa. Valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä.

Edunvalvontaa, viestintää ja markkinointia koskevat suositukset, hallitukselle tuotavat toiminnan periaatteet ja raamit, hankintojen ja sopimusten valmistelu

Selvityksen suosituksiin kuului mm. seuraava: "Liitossa laaditaan vuosittainen edunvalvontasuunnitelma, joka sisältää edunvalvonnan tavoitteet, tapahtumat ja kohderyhmät. Edunvalvontasuunnitelman pohjalta määritellään viestintä- ja markkinointitoimenpiteet sekä resurssointi. Pitkän aikavälin tavoitteena tulisi olla nelivuotisen edunvalvontastrategian laatiminen kunkin eduskuntakauden nivelvaiheessa ja sen hyväksyminen ja päivittäminen maakuntahallituksessa EU-ohjelmakaudet tarvittaessa huomioiden."

Tämän ja sitä täydentävien muiden suositusten täytäntöönpanon osana hallitukselle pitää valmistella raami siitä, mitä liiton käytäntöjä koskevia periaatteita ja toimintaraameja käsitellään hallituksen kunkin toimintakauden aikana. Käsittelyn vaikuttavuuden pitäisi olla ainakin pääosin 3-vaiheinen, jossa valmistelu esittelee tuotoksensa eli 1) kunkin toimintamuodon nykytilan ja kokemukset liiton toiminnassa, 2) ehdotuksen täsmennetyistä periaatteista ja tulevan toiminnan raameista, 3) hallituksen päätöksen jälkeisinä vuosina laaditaan hallitukselle sopivaksi katsottavin välein tiiviit kirjalliset selvitykset toimenpiteistä ja niiden vaikuttavuudesta.

Selvityksestä ilmenevän perusteella liiton tulee täsmentää viestinnän, markkinoinnin ja edunvalvonnan vaikuttavuustavoitteita, määrittellä aiempaa tarkemmin pääkohderyhmät ja kanavat sekä maakuntajohtajan, liiton johtoryhmän muiden jäsenten ja muun henkilökunnan tehtävät ja velvollisuudet näiden yhteyksien ja kanavien hoidossa siten, että liiton toiminnasta syntyy riittävän hyvin Uudenmaan kattava tasapuolinen kuva. Tämän saavuttaminen pitää tapahtua liiton taloudellisten resurssien sallimissa rajoissa ja korostaen sitä, että Uudenmaan kehittäminen valtuuston päätösten mukaisesti onnistuu vain, kun liitto motivoi ja luo edellytyksiä uusmaalaisille toimijoille, siis liiton toimiston ulkopuolisille henkilöille, toimia asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Asian tausta

Hallintosäännön mukaan maakuntahallitus johtaa Uudenmaan liiton viestintää ja hyväksyy viestinnän periaatteet.

Maakuntahallitus hyväksyi liiton viestinnän periaatteet vuonna 2015. Pohjana oli liiton strategia 2014–2017. Tämän jälkeen Uudenmaan liiton strategiaa ei uudistettu, sillä maakuntaudistuksen oli tarkoitus toteutua vuoden 2019 alussa. Maakuntaudistuksen valmistelu kuitenkin lakkautettiin.

Maakuntavaltuusto hyväksyi Uudenmaan liiton uuden, vuoteen 2029 tähtäävän strategian vuonna 2019. Viestinnän periaatteisiin päivitettiin uuden strategian mukaiset liiton strategiset tavoitteet, painopisteet, visio, missio ja arvot. Ydintuotteet säilyivät ennallaan.

Toimiston johtoryhmä uudisti liiton ydintuotteet vuonna 2021, ja viestinnän periaatteisiin kirjattiin tuolloin ydintuotteita koskevat viestinnälliset päätavoitteet.

Vuosien saatossa viestinnän periaatteisiin on tehty lisäksi pienempiä päivityksiä. Asiakirjan sisältö on tarkistettu kokonaisuudessaan vuonna 2023.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus käy evästyskeskustelun liiton viestinnän linjauksista Viestinnän periaatteet Uudenmaan liitossa -asiakirjan pohjalta.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

va. maakuntajohtaja Juha Eskelinen

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Seija Elo

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 184
475/04.01.00/2023

Tiivistelmä

Maakuntahallitus kävi 23.10.2023 evästyskeskustelun liiton viestinnän linjauksista. Valmisteltua pohjaa pidettiin selkeänä, viestinnän linjaukset kokoavana asiakirjana. Evästyksissä nousivat esille viestinnän mittaamisen menetelmät sekä viestinnän mahdollisuudet vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Asiakirjaa on täydennetty avaamalla viestinnän mittaamisen käytännöt media- ja somenäkyvyydessä, tiedotejakelujemme tavoittavuudessa, liiton verkkosivuston käytön seurannassa sekä sivuston saavutettavuuden ja laadun arvioinnissa. Lisäksi taulukkoon on koottu pääkohderyhmittäin viestinnälliset tavoitteet, kanavat ja vaikuttavuus, jota tavoitellaan. Muutokset on merkitty asiakirjaan punaisella värillä.

Maakuntahallitukselle esitetään, että se hyväksyy evästyskeskustelun pohjalta täydennetyt Viestinnän periaatteet Uudenmaan liitossa -asiakirjan.

Selostus

Viestinnän periaatteissa linjataan liiton viestintää ohjaavat arvot ja avataan viestinnän toimintamallia. Linjauksissa kuvataan tiiviisti muun muassa viestinnän tavoitteet, painopisteet, pääkohderyhmät, kanavat ja ydintuotteiden pääviestit. Periaatteet toimivat perustana liiton viestintäyksikön ja koko toimiston viestinnän käytännöille. Viestintäyksikkö määrittelee lisäksi tarkemmat liiton viestinnän vuositavoitteet osana toiminnansuunnittelua.

Periaatekirjaukset korostavat avoimuutta Uudenmaan liiton toiminnan lähtökohtana. Laadukas viestintä tekee näkyväksi liiton tavoitteita ja tuloksia sekä liiton ydintuotteita, antaa oikea-aikaista ja luotettavaa tietoa valmistelusta ja päätöksenteosta, sitouttaa sidosryhmät maakunnan suunnittelu- ja kehittämistyöhön ja luo edellytykset vuorovaikutukselle.

Asian tausta

Hallintosäännön mukaan maakuntahallitus johtaa Uudenmaan liiton viestintää ja hyväksyy viestinnän periaatteet. Edellinen maakuntahallitus hyväksyi liiton viestinnän periaatteet vuonna 2015. Asiakirjan sisältö on tarkistettu kokonaisuudessaan vuonna 2023. Viestinnän periaatteet päivitetään jatkossa valtuustokausittain.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää hyväksyä Viestinnän periaatteet Uudenmaan liitossa -asiakirjan.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

vs. maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Tuija Telén
Asiantuntija Seija Elo

Liitteet

Liite 3 Viestinnän periaatteet

Maakuntahallitus

§ 185

11.12.2023

Tietoaineistojen käyttöoikeuden hankinta Tilastokeskuksen Väestötilastopalvelun maksullisiin tietokantoihin

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 185
547/02.08.01.00/2023

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää hankkia toistaiseksi voimassaolevan käyttöoikeuden Uudenmaan liitolle ja sen jäsenkunnille Tilastokeskuksen Väestötilastopalvelun maksullisiin tietokantoihin. Hankinta toteutetaan EU-kynnysarvon ylittävänä suorahankintana.

Selostus

Hankinnan kohde

Väestötilastopalvelu on Tilastokeskuksen maksullinen tilastopalvelu. Palvelu sisältää tarkkoja väestöä koskevia aluetilastotietoja eri aluejaoilla koko Suomesta. Tietosisältö on suunniteltu vastaamaan erityisesti kuntien tietotarpeisiin.

Tämän hankinnan kohteena on käyttöoikeuden hankinta Tilastokeskuksen Väestötilastopalvelun maksullisiin tietokantoihin seuraavasti:

- asunnot, rakennukset ja kesämökkikanta
- elinkeinorakenne ja työssäkäynti
- muuttoliike- ja väestönmuutokset
- muuttaneiden taustatiedot
- perheet ja asutokunnat
- väestönmuutosten kuukausitiedot
- väestörakenne

Palvelut ovat käytettävissä IP-tunnistuksen tai käyttäjätunnusten kautta.

Sopimuksen piiriin kuuluvien tietoaineistojen käyttöoikeudet ovat Uudenmaan liitolla, sen jäsenkunnilla ja erikseen mainituilla kuntien yhteistoimintaorganisaatioilla. Toimijat voivat julkaista oman alueensa tilastotietoja verkkosivuillaan sopimuksessa mainituin ehdoin. Tietojen kaupallinen käyttö tai tietojen luovutus kaupalliseen käyttöön on kielletty.

Hankintamenettely

Kyseessä on EU-kynnysarvon ylittävä hankinta. Suorahankinta.

Hankinnan ennakoitu arvo on laskettu lain julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) 30 § mukaan seuraavasti:

- Sellaisissa palveluhankintasopimuksissa, jossa ei ilmoiteta kokonaishintaa, ennakoidun arvon laskennassa perusteena on käytettävä toistaiseksi voimassa olevissa hankintasopimuksissa kuukausiarvoa kerrottuna luvulla 48.

Suorahankinnan perusteena on lain julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) 40 § 2 momentin mukainen perustelu:

- teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan; lisäedellytyksenä on, että järjeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta.

Tilastokeskus on itsenäisesti toimiva Suomen kansallinen tilastovirasto valtiovarainministeriön hallinnonalalla. Tilastokeskus tuottaa puolueettomia tilastoja yhteiskunnan eri osa-alueilta. Hankinnan kohteen mukainen palvelu perustuu Tilastokeskuksesta annetun lain (24.1.1992/48, jäljempänä "Tilastokeskuslaki") mukaisiin tehtäviin ja tietojen säilyttämiseen ja luovuttamiseen. Muilla toimijoilla ei ole mahdollista kerätä ja säilyttää kyseisiä tietoja. Suomen virallisten tilastojen tuottajana Tilastokeskus on sitoutunut noudattamaan kansainvälisiä tilastojen tuotannon käytäntöjä, laatukriteereitä ja -suosituksia sekä laadunvarmistusperiaatteita. Tällaisia ovat muun muassa Suomen virallisen tilaston laatulupaus, Euroopan tilastojen käytäntönsäädökset sekä niihin pohjautuva laadunvarmistuskehikko (Quality Assurance Framework, QAF).

Väestötilastopalvelua koskevan hankinnan osalta Tilastokeskus on Suomessa ainoa toimittaja, joka kykenee varmistamaan tietojen oikeellisuuden, puolueettomuuden ja laatukriteerit. Hankinnan kohteena olevaa tilastopalvelua ei ole siis saatavissa muilta toimijoilta.

Palvelun sisältö koostuu rekisteriaineistoista, joita ainoastaan Tilastokeskus voi kerätä ja ylläpitää salassapitosääntöjen estämättä.

Tilastokeskuslain mukaan: *Tilastokeskuksen tehtävänä on lain 2 §:ssä säädetyn lisäksi ylläpitää, kehittää ja parantaa tilastojen ja tietoaineistojen tuottamiseen ja jakeluun liittyviä palveluja tieteellisen tutkimuksen ja yhteiskuntaoloja koskevien tilastollisten selvitysten edistämistä varten (tutkija- ja aineistopalvelu).*

Tilastokeskus voi salassapitosääntöjen ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä ottaa vastaan, koostaa ja säilyttää tutkija- ja aineistopalvelua varten sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä valmisaineistojen muodostamiseen ja joita luovutetaan tieteelliseen tutkimustarkoitukseen tai yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tekemiseen. Tilastokeskus voi salassapitosääntöjen ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä antaa ulkopuolisille käyttöoikeuden edellä tarkoitettuihin tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanottamistaan tiedoista muodostettuihin valmisaineistoihin laissa säädettyin perustein.

Hankintayksikkö tulee julkaisemaan ilmoituksen aiotusta suorahankinnasta ennen hankintasopimuksen tekemistä. Mahdollinen valitus aiotusta suorahankinnasta on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta. Mikäli asiasta ei valiteta 14 päivän kuluessa, suorahankinnasta tulee lainvoimainen, eikä hankintasopimuksen sitovuuteen voida enää muutoksenhaulla puuttua.

Tarjouspyyntö

Tarjouspyyntö on esitetty 29.11.2023.

Tarjoukset

Tilastokeskuksen tarjous vastaanotettiin 4.12.2023. Tarjous todettiin tarjouspyynnön mukaiseksi.

Hankinnan arvo

Hankittavan palvelun arvonlisäveroton arvo on 103 190 euroa vuodessa. Hinta muodostuu yhteistilauksessa mukana olevien kuntien yhteenlasketuista ohjehinnoista, joista on laskettu 25% alennus. Hinta määräytyy kuntien asukasluvun perusteella ja tarkistetaan vuosittain.

Sopimus laaditaan toistaiseksi voimassaolevana ja se voidaan irtisanoa kolmen kuukauden irtisanomisajalla.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- hankkia käyttöoikeuden Väestötilastopalvelun maksullisiin tietokantoihin yllä selostusosassa kuvatulla tavalla Tilastokeskukselta
- valtuuttaa maakuntajohtajan allekirjoittamaan hankinnasta laadittavan sopimuksen. Sopimus ei synny tämän päätöksen tiedoksiannolla, vaan erikseen tehtävällä sopimuksella. Hankinnasta julkaistaan suoramarkintaa koskeva ilmoitus. Hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Sopimus on sitova, kun molemmat osapuolet ovat allekirjoittaneet sen.
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- **hankkia käyttöoikeuden Väestötilastopalvelun maksullisiin tietokantoihin yllä selostusosassa kuvatulla tavalla Tilastokeskukselta**
- **valtuuttaa maakuntajohtajan allekirjoittamaan hankinnasta laadittavan sopimuksen. Sopimus ei synny tämän päätöksen tiedoksiannolla, vaan erikseen tehtävällä sopimuksella. Hankinnasta julkaistaan suoramarkintaa koskeva ilmoitus. Hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Sopimus on sitova, kun molemmat osapuolet ovat allekirjoittaneet sen.**
- **tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.**

Esittelijä:

vs. maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Eero Venäläinen
Asiantuntija Johannes Herala

Oheismateriaali

tarjous_uudenmaan_liitto_04_12_2023

Maakuntahallitus

§ 186

11.12.2023

Ylimmän johdon virkasuhteisiin kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen ja maakuntajohtajan varahenkilön nimeäminen ajalla 1.1.2024 – 30.6.2024

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 186
520/01.01.01.00/2023

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään päätettäväksi, että se jatkaa aluesuunnittelun vastuualueen johtajan sekä hallintojohtajan määräaikaista viranhoitomääräyksiä ajalla 1.1.2024-30.6.2024 ja antaa EU- ja kansainvälisten asioiden johtajalle viranhoitomääräyksen koskien aluekehittämisen vastuualueen johtajan virkaa samoin 30.6.2024 saakka. Lisäksi maakuntahallitukselle esitetään, että se määrää maakuntajohtajalle varahenkilön.

Selostus

Aluekehittämisen vastuualueen johtaja on jäänyt virkavapaalle, jäädäkseen eläkkeelle 1.2.2024 alkaen. EU- ja kansainvälisten asioiden johtaja on tähän saakka toiminut oman toimensa ohella vs. aluekehittämisen vastuualueen johtajana, josta tehtävästä hänelle on maksettu erilliskorvaus. Kun on tiedossa, että em. sijaisuus kestää 31.1.2024 saakka, ja tarve, että sijainen tekee kaikki esimiehelle kuuluneet tehtävät, on EU- ja kansainvälisten asioiden johtajalle perusteltua maksaa aluekehittämisen vastuualueen johtajan tehtävän vaativuuden arvioinnin mukainen tehtäväkohtainen palkka jo 11.12.2023 alkaen.

Hallintojohtajan ja aluesuunnittelun vastuualueen johtajan avoimia virkoja on hoidettu määräaikaisten järjestelyin ajalla 1.11.2020-31.12.2023.

Kevään 2024 aikana tehdään maakuntaliiton organisaation tarkastelu sekä sen pohjalta mahdolliset tarkennukset tehtäviin ja tehtävänkoihin. Näin ollen on tarkoituksenmukaista jatkaa voimassa olleita virkajärjestelyjä kevään 2024 ajan.

Esitettävistä jatkovastuista sekä siirroista on käyty keskustelut asianomaisten henkilöiden kanssa. Va. aluesuunnittelun vastuualueen johtaja Paula Autioniemi ja va. hallintojohtaja Inka Tikkanen ovat antaneet suostumuksensa viranhoitomääräysten jatkamiselle. EU- ja kansainvälisten asioiden johtaja Eero Venäläinen on antanut suostumuksensa siirtoonsa va. aluekehittämisen vastuualueen johtajaksi.

Maakuntahallituksen 16.03.2015 (oheismateriaalina) hyväksymän Uudenmaan liiton ylimmän johdon palkkausohjeen mukaan hallintojohtajan ja aluesuunnittelun vastuualueen virat on vahvistettu sijoittumaan ylimmän johdon palkkausjärjestelmän vaativuusluokkaan 21. Aluekehittämisen vastuualueen johtajan virka puolestaan on sijoitettu vaativuusluokkaan 22, koska nykyinen viranhaltija on nimetty maakuntajohtajan varahenkilöksi.

Em. ylimmän johdon palkkausohjeen mukaan maakuntahallitus vahvistaa alaisensa henkilöstön (aluekehittämisen vastuualueen johtaja, aluesuunnittelun vastuualueen johtaja, hallintojohtaja) vaativuusluokkasijoituksen. Palkka on kokonaispalkka. Maakuntajohtaja puolestaan päättää palkantarkistuksista tehtäväkohtaisen kokonaispalkan palkkahaarukan sisällä, työsuorituksen arviointiin pohjautuen.

Maakuntahallitus päättää alaisensa henkilöstön kohdalla mahdollisista vaativuusluokkamuuksista. Vaativuusluokan muutostarvetta arvioidaan uudestaan tehtävän vaativuuden arvioinnin kautta vain, jos tehtävä muuttuu olennaisesti (esim. kaksi työtehtävää yhdistetään tai merkittävä tehtäväkokonaisuus lisätään/poistetaan tehtävänhaltijan tehtäväkuvauksesta.

Asian tausta

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 4 §:n 3 momentin mukaan virkasuhteeseen voidaan ottaa ilman hakumenettelyä, kun kysymyksessä on sijaiseksi tai avoinna olevaan virkasuhteeseen ottaminen määrääjäksi.

Uudenmaan liiton hallintosäännön mukaan maakuntahallituksen alaisena liiton hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa johtajaa maakuntajohtaja. Hallintosäännön mukaan edelleen maakuntahallitus valitsee vastuualueen johtajan ja yksikön päällikön sekä määrää maakuntajohtajan varahenkilön.

Liiton henkilöstöpoliittinen linjaus on, että kaikissa vapautuvissa vakansseissa selvitetään mahdollisuus tehtävän hoitamiseen sisäisin järjestelyin.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- jatkaa Paula Autioniemen viranhoidomääräystä va. aluesuunnittelun vastuualueen johtajana ajalle 1.1.2024–30.6.2024 entisin ehdoin
- jatkaa Inka Tikkasen viranhoidomääräystä va. hallintojohtajana ajalle 1.1.2024–30.6.2024 entisin ehdoin
- nimittää Eero Venäläisen aluekehittämisen vastuualueen johtajan vs. johtajaksi ajalla 15.12.–31.1.2024 ja sen jälkeen saman viran avoimen viran hoitajaksi ajalla 1.2.–30.6.2024 ja vahvistaa viran vaativuusluokkasijoituksen 21
- määrätä Eero Venäläisen maakuntajohtajan varahenkilöksi ajalla 1.1. – 30.6.2024, jonka myötä virka sijoittuu edellä mainitulla ajalla vaativuusluokkaan 22
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asian käsittely:

Uudenmaan liiton va. hallintojohtaja Inka Tikkanen, vs. aluekehittämisen vastuualueenjohtaja Eero Venäläinen ja va. aluesuunnittelun vastuualueen johtaja ilmoittivat esteellisyytensä ja poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi. Myös lakimies Tero Suursalmi poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi. Asiakohdan pöytäkirjanpitäjänä toimi maakuntajohtaja.

Asiasta käydyn keskustelun aikana jäsen Ulla Kaukola jäsenten Pirjo Komulaisen, Mikko Piirtolan ja Pia Lohikosken kannattamana teki päätökseen seuraavan lisäysehdotuksen:

”- edellyttää, että ylimmän johdon virat julistetaan auki mahdollisimman

pian. Virkojen määräaikainen järjestely on jatkunut kohtuuttoman kauan.”

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- jatkaa Paula Autioniemen viranhoitomääräystä va. aluesuunnittelun vastuualueen johtajana ajalle 1.1.2024–30.6.2024 entisin ehdoin
- jatkaa Inka Tikkasen viranhoitomääräystä va. hallintojohtajana ajalle 1.1.2024–30.6.2024 entisin ehdoin
- nimittää Eero Venäläisen aluekehittämisen vastuualueen johtajan vs. johtajaksi ajalla 15.12.–31.1.2024 ja sen jälkeen saman viran avoimen viran hoitajaksi ajalla 1.2.–30.6.2024 ja vahvistaa viran vaativuusluokkasijoituksen 21
- määrätä Eero Venäläisen maakuntajohtajan varahenkilöksi ajalla 1.1. – 30.6.2024, jonka myötä virka sijoittuu edellä mainitulla ajalla vaativuusluokkaan 22
- edellyttää, että ylimmän johdon virat julistetaan auki mahdollisimman pian. Virkojen määräaikainen järjestely on jatkunut kohtuuttoman kauan.
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Esittelijä:

Vs. Maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Tuija Telén

Maakuntahallitus

§ 187

11.12.2023

Uudenmaan Kulttuurimarkkinat - Nylands Kulturmarknad -projektin perustaminen

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 187
542/00.01.03.00/2023

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää perustaa Uudenmaan Kulttuurimarkkinat – Nylands Kulturmarknad -hankkeen alaisuuteensa ja hyväksyy hankkeen omarahoitusosuuden.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Uudenmaan liitolle erityisavustuksen, jolla edistetään kuntien kulttuuritoiminnasta annettua lakia (166/2019) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategiaa 2025 ja sen tavoitealueita. Myönnetyllä avustuksella toimeenpannaan kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain 6 §:n mukaista alueellista kehittämistehtävää.

Hankkeen tavoitteena on, että Uudenmaan kuntien yhteistyö kulttuuripalvelutuotannon kehittämisessä lisääntyy ja tuotanto- ja järjestämismuotoissa syvenee. Hankkeen toimenpiteet vaikuttavat suoraan Uudenmaan kuntien rakenteissa vahvistaen ja kehittäen kuntien kulttuuritoiminnan laatua, vaikuttavuutta, henkilöstön osaamista, asukkaiden yhdenvertaisuutta ja kuntien keskinäistä yhteistoimintaa alueellisesti. Hanke toteutetaan maakunnan kuntien ja alan toimijoiden laajana yhteistyönä.

Selostus

Uudenmaan Kulttuurimarkkinat – Nylands Kulturmarknad -hankkeen tavoitteena on, että alueen kuntien yhteistyö kulttuurin osalta vahvistuu, osaaminen kulttuuripalvelujen sisältöjen ostamisessa lisääntyy ja ymmärrys asukkaiden moninaisuudesta lisääntyy mahdollistaen palvelujen kehittämisen entistä saavutettavammiksi. Alueen asukkailla on yhdenvertaisemmat mahdollisuudet päästä taiteen, kulttuurin ja kulttuuripalvelujen äärelle. Uudenmaan alueella asuvien ja työskentelevien taiteilijoiden ja muiden luovan alan ammattilaisten työllisyys lisääntyy, monipuolistuu ja nivoutuu entistä selkeämmin osaksi kuntien toimintaa ja palvelutuotantoa.

Uudenmaan alueella asuu 1.7 miljoonaa asukasta, joihin hankkeen vaikutusten voidaan ajatella kohdistuvan. Maakunnan alueella asuu ja toimii suurin osa Suomen taiteilijoista ja luovan alan ammattilaisista. Merkittävä osa kansallisista taiteen ja kulttuurin instituutioista toimii Uudenmaan alueella. Alueen kehittäminen vaikuttaa siten ratkaisevasti koko kulttuurialan tilanteeseen valtakunnallisesti. Toimenpiteillä on merkittävä vaikutus alueella kulttuuristen oikeuksien toteutumisen, kuntien kulttuuripalveluiden ja -sisältöjen, luovan alan työllisyyden ja kuntien resurssien näkökulmasta.

Avustuksesta siirretään 3 000 euroa/kunta hankkeen toteuttamiseksi. Hankkeessa ovat mukana kaikki Uudenmaan kunnat: Askola, Espoo, Hanko, Helsinki, Hyvinkää, Inkoo, Järvenpää, Karkkila, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Lapinjärvi, Lohja, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Raasepori, Sipoo, Siuntio, Tuusula, Vantaa ja Vihti.

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää perustaa Uudenmaan Kulttuurimarkkinat – Nylands Kulturmarknad -hankkeen alaisuuteensa ja hyväksyy hankkeen omarahoitusosuuden.

Uudenmaan liitto valmisteli Uudenmaan Kulttuurimarkkinat – Nylands Kulturmarknad -hankehakemuksen yhteistyössä kuntien kanssa tukemaan maakunnan kuntia kulttuuripalvelujen kehittämisessä.

Myönnetyn rahoituksen käyttöaika on 27.11.2023- 31.12.2025, ja kokonaiskustannukset ovat 188 890 euroa. Uudenmaan liiton omarahoitusosuus (10%) on 18 889 euroa.

Hankkeeseen resursoidaan Uudenmaan liittoon kokopäiväinen projektikoordinaattori. Projektikoordinaattoria tukevat kulttuuriasiantuntija ja talon sisäiset kulttuuri, viestintä-, elinkeino- ja työllisyysasioiden asiantuntijat.

Asian tausta

Hankkeen taustalla on kaksi alueella tunnistettua ajankohtaista haastetta.

1.) Kulttuurin niukat resurssit kunnissa ja kulttuuristen oikeuksien toteuttaminen riittävän moninaisesti. Kulttuuritarjonta ei aina ole saavutettavaa esim. kielellisistä, taloudellisista tai muista syistä.

2.) Uudellamaalla asuu ja työskentelee suurin osa Suomen taiteilijoista ja muista luovan alan ammattilaisista. Korkeasta koulutustasosta huolimatta työnsaannin ja toimeentulon haasteita on runsaasti. Taiteilijoiden osaaminen oman työn tai palvelun paketoimisessa ostettavaan muotoon on edelleen osaamispuutteita. Kunnissa ei tunneta kenttää, josta taide- ja kulttuurialan osaamista voisi ostaa.

Hankkeen tavoitteena on tukea rakenteellisesti kuntien kulttuuritoiminnan laatua, vaikuttavuutta, henkilöstön osaamista, asukkaiden yhdenvertaisuutta ja kuntien keskinäistä yhteistoimintaa alueellisesti. Hanke toteutetaan alueen ja alantoimijoiden laajana yhteistyönä. Tarve todentuu myös perustuslain takaamien kulttuuristen oikeuksien toteutuksen kehittyvissä tarpeissa ja Kulttuurin aika on nyt ja aina -kulttuuriantulevaisuustyöryhmän raportissa esitetyissä skenaarioissa. Kehittämistehtävän avulla Uudenmaan kuntien yhteistyö palvelutuotannon kehittämisessä lisääntyy. Uudenmaan kunnat ovat keskenään hyvin erilaisia. Suurissa kaupungeissa monipuolista tarjontaa on paljon, mutta toisaalta myös niin myös tekijöitä, eikä työtä riitä kaikille. Pienissä kunnissa esimerkiksi harrastamisen Suomen mallin toteuttaminen voi olla haastavaa siksikin, että sopivia palveluntarjoajia ei löydy.

Uudenmaan alueella asuvien ja työskentelevien taiteilijoiden ja muiden luovan alan ammattilaisten työllisyys lisääntyy, monipuolistuu ja vakiintuu, kun kuntien osaaminen ja ymmärrys ostamisessa, luovan alan työn ammatillisista erityispiirteistä ja alan ammattilaisten osaamisesta lisääntyy. Hyvät kokemukset luovan osaamisen ostamisesta vahvistavat ostopäätöksiä myös tulevaisuudessa. Kuntien toiminnasta voi löytyä myös uusia käyttökohteita luovan alan osaamiselle. Luovan alan ammattilaisten

työllisyyden vahvistaminen pienentää työttömyydestä kunnille kertyviä kuluja, lisää ammattilaisten hyvinvointia ja luottamusta tulevaisuuteen. Samalla kuntalaiset pääsevät yhä useammin nauttimaan laadukkaasta kulttuuritarjonnasta osana kotikuntansa palveluja.

Hanke vastaa osaltaan Uusimaa-ohjelman strategiaan hyvinvointitavoitteisiin, eli 80% työllisyysasteeseen vuoden 2030 loppuun mennessä ja tarjota maakunnan asukkaille parhaat mahdollisuudet hyvään ja turvalliseen elämään.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- perustaa Uudenmaan Kulttuurimarkkinat – Nylands Kulturmarknad -projektin
- hyväksyä projektin 10 % omarahoitusosuuden (18 889 €).
- nimetä vs. aluekehittämisen vastuualueen johtajan hankkeen vastuujohtajaksi
- velvoittaa projektin noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjeistusta

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- **perustaa Uudenmaan Kulttuurimarkkinat – Nylands Kulturmarknad -projektin**
- **hyväksyä projektin 10 % omarahoitusosuuden (18 889 €).**
- **nimetä vs. aluekehittämisen vastuualueen johtajan hankkeen vastuujohtajaksi**
- **velvoittaa projektin noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjeistusta**

Esittelijä:

Vs. Maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Eero Venäläinen
Asiantuntija Katriina Rosavaara

Maakuntahallitus

§ 188

11.12.2023

Luovien alojen kestävyysmurros (Luoto3) -projekin perustaminen

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 188
516/00.01.03.00/2023

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään päätettäväksi, että se perustaa Luovien alojen kestävyysmurroksen ekosysteemihankkeen (Luoto3) alaisuuteensa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt 28.9.2023 Uudenmaan liitolle valtionavustuksen kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen rakennetuen hausta Luovien alojen kestävyysmurroksen ekosysteemihankkeen (Luoto3) toteuttamiseen. Hankkeen tavoitteena on edistää luovien alojen kestävyysmurrosta luomalla toimijoiden ekosysteemiverkosto, tarjota luovien alojen kestävyyskoulutuspaketteja sekä rakentaa kestävyyshankkeiden ja -tiedon verkkoalusta.

Hankkeen päätavoite on edistää systeemisen muutoksen kautta luovien alojen kestävyys siirtymää kokonaisvaltaisesti. Tavoitteena on vastata luovien alojen kestävyystyön kahteen keskeiseen esteeseen: tiedon ja resurssien puutteeseen. Ekosysteemihankkeella tuodaan yhteen eri luovien alojen kestävyystoimijoita muutoksen vauhdittamiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Selostus

Luovien alojen kestävyysmurroksen ekosysteemihankkeen sisältö pohjautuu joulukuussa 2023 valmistuneen Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelman tuloksiin. Toimenpideohjelmassa tarkastellaan luovien alojen ekologisia vaikutuksia, kuten konkreettisia päästöjä sekä niiden vähennyskeinoja (ml. rahoittajat ja infra-toimijat) sekä mahdollisuutta vaikuttaa laajempaan kulttuurin ja elämäntapojen kestävyysluovien alojen keinoin. Toimenpideohjelma sisältää sekä ilmasto- että kiertotaloustavoitteet ja vaikuttavimmat keinot niiden saavuttamiseksi sekä kunnille ja alan toimijoille suunnattuja toimenpide-ehdotuksia ilmasto- ja kiertotaloustoimista Uudenmaan osalta.

Luovien alojen kestävyysmurroksen ekosysteemihankkeen toimenpiteet keskittyvät luovien alojen toimijoiden kestävyysosaamisen kehittämiseen, kestävyystoimijoiden ekosysteemiverkoston luomiseen ja kestävyyshankkeet yhteen kokoavan verkkoalustan luomiseen kokonaiskuvan rakentamiseksi ja vaikuttavuuden kasvattamiseksi. Hankkeen tavoitteena on myös vahvistaa yhteistyötä pohjoismaisten ja eurooppalaisten luovien alojen kestävyyshankkeiden kanssa sekä tuoda ajantasaisinta kansainvälistä kestävyysosaamista Suomessa toimivien luovien alojen kestävyyshankkeiden käyttöön.

Hankkeen kesto on 1.12.2023 – 30.6.2025.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 620 000 euroa.
Rahoitus muodostuu seuraavasti

- Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen rakennetuki (90 %) 558 000 euroa, josta
- Uudenmaan liiton rahoitusosuus 448 500 euroa ja omarahoitusosuus 44 850 euroa ja
- Yhteistyötaho Creasus ry:n rahoitusosuus 171 500 euroa ja omarahoitusosuus 17 150 euroa

Hankkeen vastuujohtajana toimii aluekehittämisen vastualueen johtaja Eero Venäläinen ja projektipäällikkönä Jaana Eskola.

Hanketyöryhmässä on mukana Uudenmaan liiton lisäksi Luovan kiertotalouden kehittämissyhdistys Creasus ry, joka vastaa hankkeessa toimijaverkoston ja luovien alojen mentorointiverkoston kehittämisestä.

Asian tausta

Luovilla aloilla on erityinen kyky ja mahdollisuus kehittää ratkaisuja Suomen hankalimpiin kestävyysasteisiin, sillä luovat alat tuottavat ja muuttavat kulttuuria, arvoja sekä elämäntapoja. Uudellamaalla on merkittävä rooli luovien alojen keskeisenä toimialueena (tuotos 69%, työllisyys 62 % TT 12/2021).

Hiilineutraali Uusimaa 2030 (2035) -tiekartta linjaa maakunnan ilmastotyötä. Hanke toteuttaa Kestävä kulutus ja tuotanto -painopisteen alle kirjattua kulttuurialaa koskevaa toimintalinjausta: "Tuetaan ilmastomyönteistä arvomaailmaa kulttuurin keinoin sekä edistetään kestävää kulttuuritoimintaa ja tapahtumatuotantoa".

LuoTo-hankkeessa (2022–2023) on havaittu selkeä tarve valtakunnalliselle, pysyvälle alustalle, joka kokoaa luovien alojen kestävyystyökalut ja tiedon yhteen kaikkien toimijoiden saataville. Luovien alojen kestävyysmurroksen ekosysteemihanke tarjoaa ratkaisuna luovien alojen yhteisen kestävyysportaalin. Lisäksi hanke vastaa tarpeeseen kehittää luovien alojen toimijoiden kestävyysosaamista tarjoamalla koulutuspaketteja ja fasilitoi kestävyysmurrosta luomalla luovien alojen toimijoiden ekosysteemiverkoston ja verkottamalla eri luovien alojen hankekehittäjät.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- perustaa Luovien alojen kestävyysmurroksen ekosysteemiprojektin (Luoto 3),
- hyväksyä projektin omarahoitusosuuden 44 850 euroa,
- nimetä vs. aluekehittämisen vastualueen johtajan hankkeen vastuujohtajaksi,
- velvoittaa hankkeen noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjetta.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- perustaa Luovien alojen kestävyysmurroksen ekosysteemiprojektin (Luoto 3),
- hyväksyä projektin omarahoitusosuuden 44 850 euroa,

- **nimetä vs. aluekehittämisen vastualueen johtajan hankkeen vastuujohtajaksi,**
- **velvoittaa hankkeen noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjetta.**

Esittelijä:

Vs. Maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Eero Venäläinen
Asiantuntija Pia Tynys

Maakuntahallitus

§ 189

11.12.2023

Valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen sekä kevään 2024 aluekehittämiskeskusteluiden valmistelutilanne; tiedoksi

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 189
346/07.00.01.00/2023

Tiivistelmä

Aluekehittämispäätös ohjaa valtionhallinnon ja alueiden aluekehitystyötä. Valtion ja alueiden välisissä säännöllisissä aluekehittämiskeskusteluissa tavoitteena on sopia yhteisistä aluekehittämisen toimenpiteistä. Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää merkitä tiedoksi aluekehittämispäätöksen sekä kevään aluekehittämiskeskusteluiden valmistelutilanteen ja käy evästyskeskustelun valmistelun tueksi.

Selostus

Alueiden kehittäminen on valtion, maakuntien liittojen, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa yhteistyötä, joka perustuu aluekehittämislakiin (756/2021). Aluekehittämispäätös (ALKE-päätös) laaditaan hallituskauden ensimmäisen vuoden loppuun mennessä. Päätös ohjaa alueiden kehittämistä ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamista, sekä maakuntaohjelman tekoa. Valtion ja maakuntien säännöllisten aluekehittämiskeskusteluiden (ALKE-keskustelut) tavoitteena on löytää alueittain yhteinen näkemys aluekehittämisestä ja sopia yhteisistä aluekehittämistoimenpiteistä.

Aluekehittämispäätöksessä vielä paljon työtä

Hallituskauden 2024-2027 ALKE-päätöstä on valmisteltu syksyn aikana TEM:n johdolla Alueiden uudistumisen neuvottelukunnan (AUNE) valmisteluverkostossa sekä sidosryhmille avoimissa työpajoissa. Päätöksen laadinnassa hyödynnetään mm. [Aluekehittämisen suuntaviivat 2040](#) -julkaisua, hallitusohjelmaa sekä [ALKE-päätöstä 2020-2023](#). Valmistelua fasilitoi MDI.

Marraskuussa TEM toteutti päätösluonnoksesta Ota Kantaa -sivustolla avoimen kommentointikierroksen, jossa pyydettiin näkemyksiä siitä, minkä tulee muuttua, jotta aluekehittämisen tavoitteissa edistytään. Kommentteja saatiin 60 kpl. Uudenmaan liitto korosti kannanotossaan ALKE-päätösluonnoksesta 17.11.2023 muun muassa, että

- luonnoksen painopisteet; 1) laadukas elinympäristö ja monimuotoinen luonto, 2) kestävä elinvoima ja investoinnit sekä 3) hyvinvoiva väestö ja yhteisöt, ovat hyvä temaattinen lähtökohta valtionhallinnon, maakuntien, kaupunkien ja kuntien pitkäjänteiselle ja hedelmälliselle yhteistyölle. Painopisteet jäävät kuitenkin liian irrallisiksi kokonaisuuksiksi, ja päätöksestä puuttuu dynaamisuus, tavoitteellisuus, sekä aktiivinen kestävä kasvun näkökulma.
- Myös kaupunkipolitiikka ja voimakkaasti kasvavien kaupunkiseutujen rooli jää kapeaksi. Niin ikään TK-toiminnan rooli jää erittäin ohueksi. Lisäksi TK-toiminnassa olisi pyrittävä vaikuttavuuden vahvistamiseen

- luonnokseen nyt kirjattu rahoituksen määrällinen lisääminen kaikille alueille ei saa olla itseisarvo.
- Tällä hallituskaudella tehdään ratkaisut EU:n tulevan ohjelmakauden koheesiopolitiikasta osana EU:n tulevaa rahoituskehystä. ALKE-päätöksessä Suomen tulee näyttäytyä yhtenäisenä EU:n ulkorajamaana, ja siksi mainintoja Suomen jakautumisesta maantieteellisesti NUTS- tai ulkoraja-alueisiin tulisi välttää.
- Maahanmuutto sekä työvoimakysymykset kumuloituvat tiheimmin asutuille alueille. Vaikka esim. tarve löytää tapoja houkutella maahanmuuttajia myös kasvukeskusten ulkopuolelle on tärkeää, tämä ei saa tarkoittaa aluekehittämistyön massiivisimpien panostusten ohjaamista suurten ja nopeasti kasvavien maakuntien ulkopuolelle, missä on suurimmat haasteet, mutta määrällisesti myös suurin työvoimapotentialiaali koko Suomelle.
- Monipaikkaisuuden lisääntyessä ja työssäkäyntialueiden laajentuessa on entistä tärkeämpää, että joukkoliikenteen yhteydet toimivat ja laaja-kaistayhteydet ovat kilpailukykyiset myös kasvumaakuntien tiheästi asuttujen kaupunkien ja maaseutujen välisillä alueilla.
- Maakuntien rooli alueiden edustajina ja sidosryhmäyhteistyön kokoajina on keskeinen. Ministeriöiden ja maakuntien välistä vuorovaikutusta on tiivistettävä. Siksi mm. ALKE-keskustelut tulee säilyttää maakuntakohtaisina. Lisäksi kansallisen aluekehittämisrahoituksen jatkuvuus on valtion budjetissa turvattava, sillä se on osoittautunut tehokkaaksi maakuntaohjelmien toimeenpanossa.

AUNE:n valmisteluverkosto jatkaa luonnoksen valmistelua siten, että AUNE voisi käsitellä luonnoksen 19.12. Tämän jälkeen VN hyväksynee ALKE-päätöksen alkuvuodesta.

Poliittista yksimielisyyttä ei vielä ole ALKE-keskusteluiden määrästä

ALKE-keskusteluiden valmisteluprosessi on vaihdellut vuosittain. Käytännössä ALKE-keskusteluiden sisällöllinen valmistelu on viime vuosina käynnistynyt alkusyksystä valtion ja maakuntien tilastollisten ja laadullisten tilannekuvien valmistelutyöllä, ja kiteytynyt talvella pidettäviin konkreettisiin keskustelutilaisuuksiin, joissa on ollut läsnä alueiden ja ministeriöiden virkahenkilöedustus.

Käytännössä ALKE-keskustelut ovat olleet ainoita aluekehittämisen maakuntakohtaisia foorumeita, jossa kaikki relevantit ministeriöt sekä maakuntien keskeiset toimijat ovat olleet tasapuolisesti läsnä. Nyt TEM on esittänyt maakunnille 18 maakuntakohtaisesta keskustelusta luopumista ja niiden tilalle 2024 ns. suuralueittaista lähestymistapaa. Uudenmaan asema Suomen ainoana metropolimaakuntana erityispiirteinen puoltaisi kuitenkin jatkossakin omia ALKE-keskusteluita. Siksi Uudenmaan liitto on yhtynyt 17 muun maakunnan kanssa yhteiseen kantaan omien keskusteluiden säilyttämisestä (kannanotto 27.10.2023). Maakuntakohtaisilla keskusteluilla on voitu varmistaa, ettei valtion ja maakuntien säännöllisten keskusteluiden tavoite aitona, kunkin alueen erityispiirteet ja tarpeet huomioon ottavana, aluekehittämisen foorumina heikenny.

Keskusteluiden määrästä ei ole saavutettu tämän kokouskutsun lähtöpäivään mennessä VN:ssä poliittista yksimielisyyttä. Tästä syystä kevään 2024 varsinaiset aluekehittämiskeskustelut tullaan todennäköisesti pitämään vasta maaliskuussa, ja tarkempi ohjeistus maakunnille niihin valmistautumisesta on vielä saamatta.

Asian tausta

Valtioneuvosto (VN) päättää hallituskausittain valtakunnallisista alueiden kehittämisen painopisteistä (*aluekehittämispäätös eli ALKE-päätös*), joilla ohjataan eri hallinnonalojen ja maakuntien liittojen alueiden kehittämistä ja toimenpiteiden yhteensovittamista.

Niin ikään aluekehittämislain mukaisesti VN:n ja alueita edustavien tahojen on keskusteltava säännöllisesti alueiden kehittämisen tavoitteista ja niiden toimeenpanosta (*aluekehittämiskeskustelut eli ALKE-keskustelut*). Keskustelut perustuvat aluekehittämispäätökseen, maakuntaohjelmiin ja aluekehityksen tilannekuvaan. Alueilla keskusteluihin valmistautumisesta vastaavat maakuntien liitot.

ALKE-päätöksen sekä ALKE-keskustelujen valmistelua ja toteuttamista koordinoi TEM. Alueiden uudistumisen neuvottelukunta (AUNE) sovittaa yhteen ja seuraa alueiden kehittämisen strategista kokonaisuutta. Lisäksi se ohjaa ALKE-päätöksen valmistelua sekä seuraa sen toteuttamista; edistää valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä sekä käsittelee alueiden kehittämiseen liittyviä keskeisiä uudistuksia. AUNE:n yhteydessä toimiva valmisteluverkosto on keskeinen työryhmä mm. ALKE-päätöksen valmistelussa sekä ALKE-keskusteluiden toimintatavan kehittämisessä. Tällä hallituskaudella VN:n on nimennyt aiempaa poiketen maakuntien liittojen edustukset NUTS2-alueittain, jolloin Uudenmaanliitto on molemmissa jäsenenä mukana.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi aluekehittämispäätöksen ja aluekehittämiskeskusteluiden valmistelutilanteen

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

Vs. Maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Eero Venäläinen
Asiantuntija Outi Ervasti

Maakuntahallitus

§ 190

11.12.2023

Ilmoitusasioita

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 190
194/07.00.05.02/2023

Selostus

1

Lausumat hallinto-oikeudelle Turun ammattikorkeakoulun valitukseen (4kpl)

Turun ammattikorkeakoulu on jättänyt Turun hallinto-oikeuteen neljä valitusta toteuttamistaan EU- hankkeista, koska liitto ei ole rahoitusehtojen mukaan voinut myöntää hankkeille Interreg- ohjelman kansallista vastinrahaa. Saksalainen EU- hallintoviranomainen on myöntänyt kullekin hankkeelle 80 % EU-tuen. Hallintoviranomainen on tehnyt hankkeille valtioneuvoston ja todennut päätöksillään, että hankkeisiin on sovellettava valtioneuvoston päätöksiä. EU- ryhmäpoikkeusasetus viittaa Interreg- asetukseen, jonka mukaan hankkeen maksimaalinen tuki-intensiteetti voi olla korkeintaan 80 %. Uudenmaan liitto on katsonut, että 80 % tuki-intensiteettirajoituksen vuoksi hankkeille ei voida enää myöntää kansallista vastinrahoitusta. Asiasta on mainittu mm. hakijan ohjeessa. Tuen saaja ei ole edes kaikissa hankkeissa pyytänyt hallintoviranomaista tekemään valtioneuvoston päätöksiä, jolloin hanketta Interreg- ohjelman sääntöjen mukaan käsitellään automaattisesti valtioneuvoston päätösten alaisena. Liiton näkemyksen mukaan hanketta kohdellaan kokonaisuutena (EU-tuki ja kansallinen vastinrahoitus). Liitto ei voi käytännössä tehdä toisenlaista valtioneuvoston päätöksiä kuin hallintoviranomainen. Selkeä säännös asiasta puuttuu kansallisesta lainsäädännöstä. Maakuntajohtaja on maakuntahallituksen delegointipäätöksen (19.04.2022 § 44) nojalla 29.11.2023 antanut liiton lausunnon hallinto-oikeudelle. Lausunnossa perustellaan liiton kielteiset tukiratkaisut.

2

Juhlakirjan teettämisen tilannekatsaus

Hallintojohtaja päätti 27.1.2023 hankinnasta, jonka kohteen on Uudenmaan liiton juhlakirja. Maakuntahallituksen puheenjohtaja ilmoitti 10.2.2023 käyttävänsä hallintosäännön 20 § mukaista otto-oikeuttaan ottaa juhlakirjahankinta maakuntahallituksen käsittelyyn. Maakuntahallitus päätti 27.2.2023 § 26 pysyttää hallintojohtajan päätöksen.

Hankinnan arvolisäveroton kokonaisarvo on noin 40 000 euroa. Tästä Uudenmaan liiton osuus on enintään 40 %, eli 16 000 euroa. Lisäksi Uudenmaan liitto vastaa kirjan taitto- ja painatuskuluista, joista tehdään myöhemmin erillinen päätös. Kirjoittaja on sitoutunut hankkimaan rahoitusta kirjalle noin 24 000 euroa. Uudenmaan liitto on maksanut osuudestaan 10 000 euroa. Enimmäissummasta loppuosa, eli 6000 euroa voidaan maksaa, kun muu varainhankinta on vähintään 20 000 euroa.

Kirjoittaja on jatkanut kirjan kirjottamista vuonna 2023 ja nyt koossa on n. 150–160 sivua. Kirjasta puuttuu kirjoittajan mukaan enää kuvaus viime vuosista sekä maakuntajohtajan aikaisten maakuntahallituksen ja valtuuston puheenjohtajien haastattelut. Kirjasta on tulossa aiottua hieman suppeampi ja on todennäköistä, ettei Uudenmaan liiton rahoitusta kirjoitustyöhön tarvita jo maksettua 10 000 euroa enempää.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi kokouksen ilmoitusasiat.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

Vs. maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Inka Tikkanen

Oheismateriaali

Lausunto Turun hallinto-oikeudelle valituksista koskien Interreg- ohjelman kansallisen vastinrahan myöntämisestä

Liiteluettelo Uudenmaan liiton lausunto 29.11.2023

Liite, Valituksenalainen päätös 30.8.2023, Päätös oikaisuvaatimuksen hylkäämisestä Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen tuki

Liite, Valitus 29.9.2023 oikaisuvaatimuksen päätökseen 410_07.00.05.02_2022 ChemClimCircle

Liite, Valituksenalainen päätös 30.8.2023, Päätös oikaisuvaatimuksen hylkäämisestä Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen tuki

Liite, Valitus 29.9.2023 oikaisuvaatimuksen päätökseen 194_07.00.05.02_2023 Arts on Prescription

Liite, Valituksenalainen päätös 30.8.2023, Päätös oikaisuvaatimuksen hylkäämisestä Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen tuki

Liite, Valitus 29.9.2023 oikaisuvaatimuksen päätökseen 182_07.00.05.02_2023 EMPEREST

Liite, Valituksenalainen päätös 30.8.2023, Päätös oikaisuvaatimuksen hylkäämisestä Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen tuki

Liite, Valitus 29.9.2023 oikaisuvaatimuksen päätökseen 163_07.00.05.02_2023 NonHazCity3

Maakuntahallitus

§ 191

11.12.2023

Johtajien antamat lausunnot

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 191

Selostus

Edellisen kokouksen jälkeen on annettu Liitteet-kohdassa listatut lausunnot.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi johtajien antamat lausunnot.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Inka Tikkanen

Liitteet

- Liite 4 Lausunto, luonnos ympäristöministeriön asetukseksi yhteentoimivassa tietomallimuodossa laadittujen kaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta
- Liite 5 Lausunto Siuntion Pickala Rock Resort asemakaavan valmisteluvaiheesta
- Liite 6 Lausunto Inkoon Bergvalla III ranta-asemakaavan ehdotuksesta
- Liite 7 Lausunto Raaseporin Tammiharjun asemakaavan päivitetystä muutosehdotuksesta
- Liite 8 Lausunto Loviisan Röjsön ja lähialueiden aurinkovoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviontisuunnitelmasta
- Liite 9 Lausunto Lohjan kaavasta L115 Nälköönlampi, asemakaava ja asemakaavan muutos, ehdotus
- Liite 10 Lausunto Vihdin N201 Palojärven työpaikka-alueen asemakaavan valmisteluvaiheesta

Maakuntahallitus

§ 192

11.12.2023

Viranhaltijoiden päätökset

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 192

Selostus

Edellisen maakuntahallituksen esityslistan lähettämisen jälkeen on tehty seuraavat viranhaltijoiden päätökset:

Päätökset, joissa otto-oikeuden käyttöaika jäljellä

Viranhaltija	Päätös	Päätöksen otsikko	Päätöstyyppi	Otto-oikeuden käyttöaika umpeutuu
vs. maakuntajohtaja	§ 122/2023 23.11.2023	Tilannekuva Uudenmaan alueen ilmastotoimenpiteistä	Hankintapäätös	14.12.2023

Viranhaltija	Päätös	Päätöksen otsikko	Päätöstyyppi	Otto-oikeuden käyttöaika umpeutuu
va. hallintojohtaja	§ 83/2023 4.12.2023	Henkilökunnan pikkujoulut 2023	Hankintapäätös	27.12.2023

Viranhaltija	Päätös	Päätöksen otsikko	Päätöstyyppi	Otto-oikeuden käyttöaika umpeutuu
aluekehittämisen vastuualueen johtaja	§ 87/2023 28.11.2023	Muutospäätös Uudenmaan liiton hankkeelle nro AKKE22002 AKKE-rahoituksen hankekehityksen tuki ja rahoituksen hallinnointi	AKKE muutospäätös	19.12.2023

Viranhaltija	Päätös	Päätöksen otsikko	Päätöstyyppi	Otto-oikeuden käyttöaika umpeutuu
va. aluesuunnittelun vastuualueen johtaja	§ 8/2023 21.11.2023	Asiantuntijapalvelun hankinta; Maapolitiikan ja verkostoyhteistyön sparraus lausunto- ja kaavoitustyössä sekä verkostojen johtamisessa	Hankintapäätös	12.12.2023

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- merkitä alaistensa viranhaltijoiden päätökset tiedoksi ja

- ettei se käytä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan esityslistalla mainittuihin päätöksiin.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Esittelijä:

vs. maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Inka Tikkanen

Maakuntahallitus

§ 193

11.12.2023

Kokousaikataulu tiedoksi

Maakuntahallitus 11.12.2023 § 193

Selostus

Seuraavat **maakuntahallituksen** kokoukset

- 29.1.2024 klo 8:30

Alustavat **maakuntahallituksen** kevään kokoukset

- 29.1.2024 klo 8:30
- 26.2.2024 klo 8:30
- 25.3.2024 klo 8:30 (tilinpäätöksen käsittely, strateginen kokous)
- 15.4.2024 klo 8:30
- 13.5.2024 klo 8:30
- 10.6.2024 klo 8:30

Seuraavat **maakuntavaltuuston** kokoukset

- 12.12.2023 klo 10:00

Alustavat **maakuntavaltuuston** 2024 kokoukset

- 11.6.2024 klo 10:00
- 10.12.2024 klo 10:00

Seuraava **maakunnan yhteistyöryhmän** kokous

- 19.12.2023 klo 13:30

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi kokousaikataulun.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Inka Tikkanen

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 176, § 177, § 178, § 179, § 180, § 181, § 182, § 183, § 189, § 190, § 191, § 192, § 193

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 184, § 186, § 187, § 188

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, josta voidaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Oikaisuvaatimusohje

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite

Uudenmaan liitto
Maakuntahallitus
Esterinportti 2 B
00240 Helsinki

sähköposti: toimisto@uudenmaanliitto.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on jätettävä toimiston aukioloaikana, viimeistään klo 15.45 oikaisuvaatimusajan päättymispäivänä.

Päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisen asiointilain (laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa, 13/2003) 19 §:n mukaisesti, jos asianosainen on antanut suostumuksensa siihen, että päätös voidaan lähettää hänelle sähköisesti tiedoksi. Tällöin asianosaisen katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä sen lähettämisestä. Jos päätös annetaan asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Muun oikaisuvaatimukseen oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon (Kuntalaki 410/2015 140 §). Tarkastettu pöytäkirja asetetaan nähtäväksi kokousta seuraavan viikon torstaina osoitteessa www.uudenmaanliitto.fi > paatoksenteke

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten ja millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi

- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 185

Oikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankinto-oikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) annetun lain 25 §:n mukaisen kynnyksarvon.

Valituskielto

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain (410/2015) eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 146 §:n mukaisesti.

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 146 §:n 2 momentin mukaan markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

1. yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2. sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin mainitun lain 75 §:n nojalla; tai
3. sitä, että mainitun lain 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

1. Hankinto-oikaisuvaatimus

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankinto-oikaisuvaatimuksen. Hankinto-oikaisuvaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Asianosaisen on vaadittava oikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Sähköistä tiedoksiannosta käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Jos päätös annetaan tiedoksi tavallisena kirjeenä, asiakirja katsotaan saaduksi tiedoksi seitsemäntenä päivänä sen lähettamisestä, jollei tiedoksiannon näytettä tapahtuneen myöhemmin. Todisteellisen tiedoksiannon katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisäantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankinto-oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankinto-oikaisuvaatimukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaohjeistukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, elleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaohjeistus toimitetaan hankintayksikölle. Sen on oltava perillä toimiston aukioloaikana, viimeistään klo 15.45 ohjeistuksen päättämispäivänä.

Hankintayksikön yhteystiedot:

Uudenmaan liitto, maakuntahallitus, Esterinportti 2 B, 00240 Helsinki
toimisto@uudenmaanliitto.fi

Hankintaohjeistuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun nojalla saattaa asian markkina-oikeuden käsiteltäväksi.

2. Asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Jos hankinnassa on menetelty julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain vastaisesti, voi tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi myös, jos hankinnassa on menetelty Euroopan yhteisön lainsäädännön taikka Maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisesti.

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 146 §:n 3 momentin mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:

1. asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
2. siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut kirjallisen päätöksen asemaansa vaikuttavasta ratkaisusta tai tarjousmenettelyn ratkaisusta perusteluineen ja valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden** kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiannosta käytettäessä hankintapäätös ohjeistukseen liitetään saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin mainitut asiakirjat sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteesta siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Jos päätös annetaan tiedoksi tavallisena kirjeenä, asiakirja katsotaan saaduksi tiedoksi seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Todisteellisen tiedoksiannon

katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valitus ja sen toimittaminen

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelämä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, jota vaaditaan muutettavaksi, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 1. mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
Sörnäistenkatu 1 00580 Helsinki
29.5.2023 alkaen Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

puh. 029 56 43300
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

3. Oikaisuvaatimusohje

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen maakuntahallituksen tai sen alaisen viranomaisen päätöksestä Uudenmaan maakuntahallitukselle.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa tai kunnan jäsen. Kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen.

Hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti. Asianosainen on saanut tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Muun oikaisuvaatimukseen oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon (Kuntalaki 410/2015 140 §).

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Sen on oltava perillä toimiston aukioloaikana, viimeistään klo 15.45 oikaisuvaatimusajan päättämispäivänä.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten ja millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen

Oikaisuvaatimus toimitetaan sähköpostitse osoitteeseen toimisto@uudenmaanliitto.fi

Oikaisuvaatimus voidaan lähettää myös osoitteeseen

Uudenmaan liitto, maakuntahallitus
Esterinportti 2 B, 00240 Helsinki